

Sebastian Pilarski, Robert Rabięga

Źródła do dziejów NSZZ "Solidarność" w zasobie archiwalnym Oddziału IPN w Łodzi

Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej 6, 259-297


2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sebastian Pilarski, Robert Rabiega

ŹRÓDŁA DO DZIEJÓW NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” W ZASOBIE ARCHIWALNYM ODDZIAŁU IPN W ŁODZI

 Materiały do dziejów Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, jakkolwiek nie są w całości opracowane, pozostają bez wątpienia jedną z najbardziej interesujących części zasobu archiwalnego Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi. Dostęp do nich jest jednak coraz łatwiejszy ze względu na prace nad uzupełnieniem „Cyfrowego Archiwum IPN” (wcześniej Systemu Informacji Archiwalnej „Nexus”) oraz publikowanie efektów tych prac w „Inwentarzu archiwalnym” na stronie internetowej Instytutu¹.

Powstanie IPN umożliwiło badaczom dostęp do materiałów wytworzonych przez organy bezpieczeństwa państwa, co w wielu przypadkach doprowadziło do zweryfikowania wcześniej formułowanych wniosków i tez badawczych. Jakkolwiek opisu dziejów opozycji politycznej nie można dokonywać tylko w oparciu o dokumentację proveniencji esbeckiej, z pewnością materiały te stanowią istotne uzupełnienie obrazu działalności struktur niezależnych, w tym także NSZZ „Solidarność” w latach 1980–1989².

W łódzkim oddziale Instytutu zgromadzone zostały akta dotyczące „Solidarności” z województw: kaliskiego, łódzkiego miejskiego, piotrkowskiego, sieradzkiego i skierniewickiego³. Znajdziemy wśród nich bazę źródłową do badań nad dziejami „Solidarności” nie tylko w regionie łódzkim⁴, lecz także na Mazowszu i w południowej Wielkopolsce⁵.

¹ Zob. <http://inwentarz.ipn.gov.pl>.

² Cezura początkowa związana jest z powstaniem NSZZ „Solidarność”, natomiast końcowa – z decyzją dyrektora Departamentu V MSW gen. bryg. Józefa Sasina z 11 VII 1989 r. o formalnym zakończeniu rozpracowania związku, co było konsekwencją jego powtórnej rejestracji dokonanej 17 IV 1989 r. Zob. *Służba Bezpieczeństwa wobec przemian politycznych w latach 1988–1990. Region łódzki*, oprac. S. Pilarski, Warszawa–Łódź 2009, s. LV.

³ Województwa te zostały utworzone w oparciu o zapisy ustawy z 28 V 1975 r. o dwustopniowym podziale administracyjnym kraju.

⁴ Pod pojęciem „region łódzki” należy rozumieć obszar byłych województw: łódzkiego (miejskiego), piotrkowskiego i sieradzkiego, i zachodnią część województwa skierniewickiego, w których działały struktury podporządkowane: MKZ/ZR NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej, MKZ/ZR NSZZ

W oparciu m.in. o zasób archiwalny oddziału w Łodzi powstały w ostatnich latach opracowania historyczne poświęcone tematyce omawianej w niniejszym artykule, a do najistotniejszych zaliczają się teksty Leszka Olejnika, Leszka Próchniaka i Grażyny Schlender⁶. Ponadto pracownicy Oddziałowego Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów IPN w Łodzi od 2008 r. publikują w ramach centralnej serii wydawniczej Instytutu „Dokumenty” wydawnictwa źródłowe poświęcone dekadzie lat osiemdziesiątych XX w., w których *gros* zamieszczonych dokumentów dotyczy NSZZ „Solidarność”⁷.

Od momentu powstania NSZZ „Solidarność” głównym orężem komunistycznych władz w walce z niezależnym ruchem zawodowym była Służba Bezpieczeństwa, stąd wielorakość wytworzonych przez nią materiałów znajdujących się obecnie w archiwum IPN⁸. Zostały one omówione w kolejności zgodnej z przyjętymi w pionie „C” MSW zasadami

„Solidarność” Ziemi Piotrkowskiej, ZR NSZZ „Solidarność” Ziemi Sieradzkiej (utworzony z połączenia MKZ w Zduńskiej Woli i w Sieradzu). Wyjątek stanowiła Delegatura NSZZ „Solidarność” w Radomsku, która w czerwcu 1981 r. uznała zwierzchność Regionu Częstochowa.

⁵ Województwo skierniewickie ze względów historyczno-geograficznych ciążyło ku Mazowszu, co znalazło odzwierciedlenie w procesie tworzenia struktur związku. W konsekwencji tego procesu utworzony w Skierniewicach Oddział NSZZ „Solidarność” uznał zwierzchność Regionu Mazowsze. Z kolei na obszarze województwa kaliskiego działał Międzyzakładowy Komitet Organizacyjny, a następnie ZR NSZZ „Solidarność” Wielkopolska Południowa, bliżej związany z ośrodkiem poznańskim, a nawet wrocławskim. W. Domagalski, *NSZZ „Solidarność” Region Mazowsze* [w:] *NSZZ „Solidarność” 1980–1989*, t. V: *Polska środkowo-wschodnia*, red. Ł. Kamiński, G. Waligóra, s. 259, 279; G. Schlender, *Region Wielkopolska Południowa* [w:] *NSZZ „Solidarność” 1980–1989*, t. IV: *Polska zachodnia*, red. Ł. Kamiński, G. Waligóra, Warszawa 2010, s. 503.

⁶ Zob. m.in.: L. Olejnik, *Podziemne struktury NSZZ „Solidarność” w Regionie Ziemia Łódzka* [w:] *„Solidarność” podziemna 1981–1989*, red. A. Friszke, Warszawa 2006, s. 353–404; L. Próchniak, *Ziemia łódzka i sieradzka* [w:] *Stan wojenny w Polsce 1981–1983*, red. A. Dudek, Warszawa 2003, s. 689–760; *idem*, *Region Ziemia Łódzka* [w:] *NSZZ „Solidarność”...*, t. IV, s. 105–239; G. Schlender, *op. cit.*, s. 493–554; *eadem*, *NSZZ „Solidarność” w województwie kaliskim 1980–1990*, Kalisz 2006. Wśród innych publikacji dotyczących NSZZ „Solidarność” z woj. piotrkowskiego i sieradzkiego wymienić należy następujące: A. Czyżewski, *Region Ziemia Sieradzka* [w:] *NSZZ „Solidarność”...*, t. IV, s. 557–580; *idem*, *„Chcesz mieć lipę senatora – oddaj głos na profesora”. Wybory 4 czerwca 1989 roku z perspektywy Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Sieradzu*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2009, nr 2, s. 243–259; S. Pilarski, *Struktury i działalność władz regionalnych NSZZ „Solidarność” w województwie piotrkowskim w latach 1980–1981* [w:] *Czas nadziei 1980–1981. NSZZ „Solidarność” w Bełchatowie na tle sytuacji w kraju i regionie*, Łódź 2011, s. 61–87; M. Przybysz, *Region Ziemia Piotrkowska* [w:] *NSZZ „Solidarność”...*, t. IV, s. 583–624. Na uwagę zasługuje także wydana przez IPN publikacja B. Czumy, łącząca cechy relacji uczestnika wydarzeń i opracowania naukowego: B. Czuma, *Łódzka „Solidarność” 1980–1981*, Łódź 2010.

⁷ Zob. *Stan wojenny w regionie łódzkim w dokumentach Służby Bezpieczeństwa*, wstęp R. Rabiega, wybór i oprac. M. Kopczyński, R. Rabiega, Warszawa–Łódź 2008; *Służba Bezpieczeństwa wobec przemian...*; *NSZZ „Solidarność” w regionie łódzkim w dokumentach Służby Bezpieczeństwa 1980–1981*, oprac. S. Pilarski, R. Rabiega, Warszawa–Łódź 2010; *Procesy polityczne działaczy NSZZ „Solidarność” w Łodzi w okresie stanu wojennego*, wstęp i wybór S. Pilarski, oprac. S. Pilarski (współpraca K. Kolasza), Łódź 2013. Przy współudziale IPN zostały także wydane publikacje: *NSZZ „Solidarność” w Bełchatowie w dokumentach Służby Bezpieczeństwa w latach 1980–1989*, oprac. M. Jasiński, D. Rogut, K. Tyłski, Bełchatów 2010; *Czas nadziei. NSZZ „Solidarność”...*

⁸ S. Cenckiewicz, *Od „Klanu” do „Renesansu”. Operacje Służby Bezpieczeństwa wobec kierownictwa „Solidarności” w latach 1980–1982* [w:] *Oczami bezpieki. Szkice i materiały z dziejów aparatu bezpieczeństwa PRL*, Kraków 2008, s. 427–454; G. Majchrzak, *Początki „ochrony” NSZZ „Solidarność” przez Służbę Bezpieczeństwa (wrzesień 1980 – kwiecień 1981)*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2003, nr 2, s. 301–316.

archiwizowania dokumentacji SB, wedle których symbolem I oznaczano akta osobowych źródeł informacji, II – akta spraw operacyjnych, III – akta postępowań przygotowawczych, IV – akta spraw obiektowo-zagadnieniowych. Podział ten znalazł odzwierciedlenie w budowie sygnatury archiwalnej, gdzie cyfrę arabską będącą liczbą porządkową z dziennika archiwalnego łamano przez cyfrę rzymską przypisaną określonemu rodzajowi dokumentacji. W dalszej kolejności omówiono akta administracyjne wytworzone przez SB, a następnie akta sądowe i prokuratorskie oraz dary i kolekcje prywatne.

Odtwarzanie dziejów NSZZ „Solidarność” jest konieczne, choć niesłusznie – naszym zdaniem – budzi opory części badaczy, także w oparciu o akta osobowych źródeł informacji. Wśród zachowanych materiałów archiwalnych tego rodzaju znajdziemy dokumentację o różnorodnej tematyce oraz różnym stopniu wartości poznawczej (tworzenie struktur „Solidarności”, druk i kolportaż ulotek oraz prasy związkowej – zwłaszcza po wprowadzeniu stanu wojennego, nastroje wśród działaczy „Solidarności” itp.)⁹. Szczególne znaczenie dla badaczy dziejów związku w latach osiemdziesiątych mają teczki pracy tajnych współpracowników ulokowanych bezpośrednio w strukturach związkowych (komisje zakładowe, MKZ/ZR, delegatury, konspiracyjne ogniwa tworzone po zawieszeniu, a następnie delegalizacji związku) lub mających do nich bezpośrednio dotarcie z racji pełnionych obowiązków (doradcy, radcy prawni, pracownicy administracji związkowej, osoby zaangażowane w druk i kolportaż materiałów bezdebitowych). Wymienić tutaj można akta: TW „Marek”¹⁰ (przewodniczący Delegatury NSZZ „Solidarność” w Piotrkowie Trybunalskim), KO „Gwóźdź”/TW „Stelmach”¹¹ (wiceprzewodniczący MKZ NSZZ „Solidarność” Ziemi Radomszczańskiej), TW „Hanka”¹² (członek MKZ NSZZ „Solidarność” Ziemi Radomszczańskiej), TW „Siatka”¹³ (przewodniczący ZR NSZZ „Solidarność” Ziemi Sieradzkiej), TW „Brodacz”¹⁴, TW „Leszczyński”¹⁵ i TW „Romek”¹⁶ (współorganizatorzy kontrolowanej przez SB podziemnej struktury NSZZ „Solidarność” w Łodzi), TW „Wacław”¹⁷ (doradca MKZ NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej), TW „Justas” (radca prawny MKZ/ZR NSZZ „Solidarność” Ziemi Piotrkowskiej), TW „Wiktor”¹⁸ (radca prawny Oddziału NSZZ „Solidarność” Ziemi Piotrkowskiej w Tomaszowie Mazowieckim), TW „Derek”¹⁹ (radca prawny Krajowej Sekcji Włókna i Skóry NSZZ „Solidarność”), TW „Boss”²⁰ (drukarnia i kolporter podziemnej prasy na terenie Łodzi).

⁹ Z uwagi na dużą ilość materiałów OZI, w których znajdują się informacje dotyczące NSZZ „Solidarność”, ich wykaz zawarto w aneksie pkt 1.

¹⁰ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim: 0031/400, 0059/1074.

¹¹ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim: 0031/443, 0059/1119.

¹² AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim: 0031/170, 0059/780.

¹³ Zachowała sięteczka personalna TW „Siatka” (AIPN Łd, WUSW w Sieradzu, 0057/475), natomiast doniesienia – w SO „Pozytywni” (AIPN Łd, WUSW w Sieradzu, 020/9, t. 6). W przypadku TW „Siatka” wybór na funkcję przewodniczącego ZR był momentem zwrotnym w kontaktach z SB, po którym doszło do faktycznego zerwania współpracy, czego przejawem była m.in. odmowa spotkań z oficerem prowadzącym podczas I KZD NSZZ „Solidarność” w Gdańsku.

¹⁴ AIPN Łd, WUSW w Łodzi, 0040/972.

¹⁵ AIPN Łd, WUSW w Łodzi, 0040/1680 (0046/1505, mf).

¹⁶ AIPN Łd, WUSW w Łodzi, 0040/686.

¹⁷ AIPN Łd, WUSW w Łodzi, 0082/65.

¹⁸ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim: 0031/329, t. 1–2; 0031/141, t. 1–2.

¹⁹ AIPN Łd, WUSW w Łodzi: 0046/1020, 0082/48, t. 3.

²⁰ AIPN Łd, WUSW w Łodzi, 0082/47.

Wymienieni tajni współpracownicy przyczyniali się do pogłębiania konfliktów wewnętrznych i ograniczania roli działaczy uważanych przez SB za szczególnie niebezpiecznych. TW poprzez podejmowanie akcji ich kompromitowania w oczach członków związku (TW „Justas”, TW „Wacław”) dążyli do wpływu na obsadę funkcji związkowych, relacjonowali przebieg I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” (TW „Wacław”, TW „Justas”), czy też przekazywali SB materiały związkowe.

Łącznie w zasobie IPN w Łodzi zachowało się 485 jednostek archiwalnych osobowych źródeł (teczki personalne i pracy), które stanowią źródło do badań nad dziejami „Solidarności”. Trzeba jednak zauważyć, że ich wartość poznawcza – ze względu na zawartość tych teczek – jest mocno zróżnicowana²¹. Należy też podkreślić, iż zniszczenie teczek pracy nie było jednoznaczne z zatarciem wszelkich śladów działalności agenturalnej. Wiele doniesień, ich kopii, czy też sporządzanych na ich podstawie odpisów, zachowało się w aktach spraw operacyjnych i dokumentacji administracyjnej, co często pozwalało na przeprowadzenie żmudnego procesu odtworzenia przebiegu współpracy z SB²².

Kolejnym omawianym rodzajem źródeł jest dokumentacja spraw operacyjnych prowadzonych przez bezpiekę wobec NSZZ „Solidarność”. Do grupy tej zaliczyć można sprawy wszczęte w związku z falą strajków latem 1980 r., które dały podwaliny pod niezależny ruch związkowy²³, oraz organizacją licznych akcji protestacyjnych przez struktury „Solidarności”, np. strajku okupacyjnego w Urzędzie Wojewódzkim w Piotrkowie Trybunalskim (SOS „Przydział”²⁴). SB podejmowała działania operacyjne w wyniku ogłaszania przez NSZZ „Solidarność” gotowości strajkowej i przeprowadzania strajków ostrzegawczych, będących wynikiem sporu o wolne soboty (SOS „Krystyna”²⁵, SOS „Autosan”²⁶), w związku z konfliktem z powodu zwolnienia z pracy w szpitalu MSW

²¹ Wszelkie dane dotyczące liczby jednostek archiwalnych przytaczane w niniejszym artykule zostały wyliczone z wykorzystaniem inwentarzy kartkowych, spisów zdawczo-odbiorczych oraz „Cyfrowego Archiwum IPN”. Dlatego też z uwagi na niepełny stopień opracowania zasobu archiwalnego mają one wartość przybliżoną.

²² W zachowanej SO „Pozytywni” znajdują się m.in. doniesienia tajnych współpracowników: „Wojtka”/„Igły” (etatowy pracownik związku, członek kolegium redakcyjnego „Solidarności». Tygodnika Regionu Ziemia Sieradzka”) oraz „Caro”/„Karo” (przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Zduńskiej Woli). W innych materiałach odnaleźć można m.in. doniesienia i wyciągi z doniesień TW „Janek” (członek TR NSZZ „S” Ziemi Piotrkowskiej, członek WKO „Solidarność” w Piotrkowie Trybunalskim. Zob. AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 0051/153).

²³ AIPN Łd, WUSW w Kaliszu, 0043/240, SOS „Kombajn”; WUSW w Sieradzu: 038/285 (055/201, mf), SOS „Zbrojarze”; 038/287 (055/204, mf), SOS „Blokada”; 038/289 (055/206, mf), SOS „Petycja”; 038/290, SOS „Delegacje”; 038/300 (055/217, mf), SOS „Spółdzielcy”; 038/303 (055/220, mf), SOS „Skóra”; 038/310, SOS „Tabela”; 038/317 (055/239, mf), SOS „Postulaty”; 038/323 (055/246, mf), SOS „Konfekcja”; 038/334 (055/263, mf), SOS „Zmiana”; 055/202, SOS „Papa”; 055/242, SOS „Sanos”; 055/251, SOS „Postój”; WUSW w Piotrkowie Trybunalskim: 067/151, SOS „Medyk”; 067/157, SOS „Dostawca”; 067/159, SOS „Nici”; 067/160, SOS „Meliorant”; 067/161, SOS „Staliwo”; 067/162, SOS „Bawelna”; 067/163, SOS „Pompa”; 067/164, SOS „Antena”; 067/166, SOS „Auto”; 067/168, SOS „Wapno”; 067/169, SOS „Star”; 067/172, SOS „Zamek”; 067/173, SOS „Odzież”; 067/174, SOS „Bluza”; 067/177, SOS „Gruszka”; 067/179, SOS „Baza”; 067/196, SOS „Gisemia”; 067/203, SOS „Przewoźnik”; 067/236, SOS „Lokomotywnia”; 067/237, SOS „Sokół”; 067/241, SOS „Kamila”; 067/242, SOS „Dywan”.

²⁴ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 067/541.

²⁵ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 067/221.

²⁶ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 067/256.

w Łodzi członków „Solidarności” (SOS „Gotowość”²⁷, SOS „Danuta”²⁸), w następstwie reakcji związku na tzw. prowokację bydgoską (SOS „Wiesław”/, „Wiesław II”²⁹, SOS „Niezadowolony”³⁰), ze względu na ogólnopolską akcję protestacyjną przeprowadzoną 28 października 1981 r. (SOS „Grzegorz”³¹) oraz w rezultacie protestów przeciwko fatalnemu stanowi zaopatrzenia rynku w produkty spożywcze (SOS „Wiec”/, „Wiec I”/, „Wiec II”³², SOS „Protest I”³³, SOS „Reglamentacja”³⁴, SOS „Anitex”³⁵, SOS „Waldek”/, „Waldek I”³⁶, SOS „Fama”³⁷, SOS „Zaopatrzenie”³⁸), skutkujących m.in. organizowaniem tzw. marszy głodowych (SOS „Przemarsz”³⁹). Bezpieka próbowała również zapobiegać i ograniczać zasięg oddziaływania akcji informacyjno-ulotkowych prowadzonych przez związek⁴⁰.

Najliczniejszą grupę akt spraw operacyjnych dotyczących „Solidarności” stanowi dokumentacja działań SB w ramach spraw operacyjnego sprawdzenia, spraw operacyjnego rozpracowania i kwestionariuszy ewidencyjnych prowadzonych wobec najaktywniejszych działaczy związku. Znajduje się w nich zarówno dokumentacja dotycząca legalnej działalności związku sprzed 13 grudnia 1981 r. (tworzenie struktur związkowych, organizowanie strajków, kolportaż wydawnictw bezdebitowych), jak i okresu po wprowadzeniu stanu wojennego (akcje protestacyjne w miejscu pracy w pierwszych dniach stanu wojennego, organizowanie pomocy dla internowanych, powielanie i kolportaż druków ulotnych oraz wydawnictw bezdebitowych, udział w manifestacjach ulicznych, organizowanie podziemnych struktur „Solidarności”), aż po próby wznowienia legalnej działalności pod koniec lat osiemdziesiątych⁴¹. Dość często w tego typu sprawach obok dokumentacji wytworzonej przez SB (wnioski o wszczęcie i zakończenie sprawy, kwestionariusze osób rozpracowywanych, szczegółowe charakterystyki figurantów, meldunki i informacje operacyjne, notatki służbowe, analizy, wykazy osobowych źródeł informacji wykorzystywanych w sprawie, wyciągi z doniesień, decyzje o internowaniu i zwolnieniu z ośrodków internowania, zobowiązania do przestrzegania porządku prawnego w PRL – tzw. lojalki) można odnaleźć materiały związkowe (decyzje o powołaniu struktur „Solidarności”, stenogramy obrad ogniw różnego szczebla)⁴².

²⁷ AIPN Łd, WUSW w Sieradzu, 055/256.

²⁸ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 067/212.

²⁹ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 067/211.

³⁰ AIPN Łd, WUSW w Łodzi, 047/341.

³¹ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 067/244.

³² AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 067/231.

³³ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 067/260.

³⁴ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 067/296; WUSW w Sieradzu: 038/339 (055/273, mf), 055/314.

³⁵ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 067/313.

³⁶ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 067/314.

³⁷ AIPN Łd, WUSW w Kaliszu, 0043/304, t. 6–7. Sprawę kontynuowano po wprowadzeniu stanu wojennego. Zob. AIPN Łd, WUSW w Kaliszu, 0043/304, t. 11.

³⁸ AIPN Łd, WUSW w Sieradzu, 038/337 (055/271, mf).

³⁹ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 067/228.

⁴⁰ AIPN Łd, WUSW w Łodzi: 047/312, SOS „Tablica”; 047/316, SOS „Powielacz”; 047/329, SOS „Pasaż”; 047/332, SOS „Chór”; 047/401, SOS „Redaktor”; WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 067/232, SOS „Odezwa”.

⁴¹ Z uwagi na dużą liczbę spraw operacyjnych dotyczących NSZZ „Solidarność” ich wykaz zawarło to w aneksie pkt 2.

⁴² Zob. AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim: 067/250, SOS „Janusz”; 067/254, SOS „Sygnet”; 067/267, SOS „Dziewiarz”; 067/305, SOS „Gazda”; 067/310, SOS „Piskorz”; 067/364, SOS

OBYTONA

Nr 2/3

BIULETYN INFORMACYJNY

ŁÓDZKIEGO KOMITETU OBRONY WIEJCIANYCH ZA PRZEKONANIA

PERIODYCZNA

Łódź, 4.05.81r.

DO POBŁOŃ

respublikaństwa Ziemi Łódzkiej
w Szale PRL

Ważna Kasyjuszka gwarantuje ludzki pracującemu miast i wieś m.in. wolność wyrażania przekonań. Różniak Fakty Praw Ciekawie retyfikuje waga przes PRL uścisła. To sąsiedztwo wyrażenie, że każdy przywilej ma być traktowany jednakowo bez względu na straconianis polityczny. Punkt 4 Porozumienia Gdańskiego wyrażnie zabrania represji wobec obywateli nie podających się urzędowym przekonaniom i wyrażających swoje zdanie. Te oczywiste kasowy listce u podniecie neobudowanego rozwoju każdego społeczeństwa nie mogą być dotychczas, zniechęcać prawa obywatelstwa w naszym kraju. Daje się tak-że wyrażenie-wnioskować tego, że władze PRL bardziej cenią swój wspaniały egzystencyjny interes niż dobro narodu i jego słuszną przyszłość. W imię tej przysięgi, samolubnie się rękoma notując obrony społeczeństwa -tak jakby ktoś chciał odjąć szkielet Obywatelstwa i Tebrzyki kowalicko-wielkie dokonają anarcho-erantowna i wspaniałe śledstwo przeciwko naszym działającym obywatelom. m.in. Leszkowi Moczulskiemu. I tak-żony się za samost utrzymywanie kontaktów międzyrodzinych- a czy władze takich kontaktów nie utrzymują? Utrzymuje je również "Solidarność". Jak więc arestowawczych czy innych represji nie mogą usporowiedliwić się nie da. W tej sytuacji w całym kraju powstała Komitety Obrony Więzionych za Przekonania-Komitat taki powstał również w naszej Łódzkiej.

W skali kraju zebrał się już ponad milion podzielników domagających się uwolnienia Więzionych. Spotykamy się w powszechnym sympatię i narażeniu robotników, chłopców, inteligencji i studentów. Osiągając moralnie podporządkowanie sąsiedziom się do Wasz Panowie Polowia. Na najbliższym posiedzeniu Sejmu Izolacyjnego zwołania wszystkich osób więzionych za przekonania i także braci Kowalczyków.

Ważnością to wiźni nasz-ważny wybrócom. Wzrostnie nie uścisła się wybrómal w drodze solnych 5-ano przy- mialniowych wyborów, jako jeden z ważności apoteozność wyrażania, że na swój mandat w Kasyjuszka od nasizajomości. POLSKA NIE MOŻE BYĆ KRAJEM WIEJCIANYCH POLITYCZNYCH. NIECH OTCWIERZA NIE BRAMY WIEJCIANYCH!

na Łódzki K O W = F
Józef Kazyński
Zbigniew Rybarkiewicz
Andrzej Buchaczewski

AKCJA TELEWIZYJNA

W dniu 20 maja podczas nakręcania

nie kolejnego etapu KIKIY wyszeregu Pakoju członkowie Łódzkiego Komitatu Obrony Więzionych za Przekonania przy MKZ KODZ "Solidarność" i Studenckiego Komitatu Obrony Więzionych za Przekonania przy NZS oraz powstali i transparentowa skłody protestacyjnej na rzecz uwolnienia więźniów politycznych.

Kilkusetnia transparentów z hasłami w m.in. "Uwolnić KIKIY", "Żądamy uwolnienia więźniów politycznych", "Wolność Kowalczyków" w językach polskim, angielskim, rosyjskim, niemieckim było widoczne dla wszystkich widzów, widać miasta na trybunie, honorowej, iil porządkowych, a także kolary i grupy dziennikarzy radiowo-telewizyjnych. Dzieńki manipulacji kamerami podczas transmisji nie zobaczyli hasła tylko telewidzowie. Podczas demonstracji panował spokój i porządek.

W OBRONIE BRACI KOWALCZYKÓW

24 maja b.r. Telewizja Polska przedstawiła zrealizowany przez policję i prokuraturę film podlegający sprawie braci Ryszarda i Jerzego Kowalczyków. Film powstał w warunkach srogości i bezskuteczny wyrok Ameryki, umocniony śledztwem i politycznym w sprawie śledztwa, zrealizowany otoczony usłużnym agentem SB -Jerzy Kowalczyk odpowiadał na pytania, opowiadał o technicznych szczegółach związanych z wybuchem w suli WSP w Opolu. Wskazywał, że, wyrażnie widoczna u J. Kowalczyka ta tendencja do paleniemia brata. Natomiast problem samobójczy, bez użyczenia którego cały film jest wyrażnie przewidywany subtelnie, przedstawiony nie został. Protestujemy przeciwko takiej metodzie informowania społeczeństwa o braciach Kowalczykach, protestujemy przeciwko nie dopuszczaniu do głosu obrony, przeciwko jednostronnej polityczno-prokuratorskiej interpretacji wydarzeń, przeciwko desinformacji. Wierzymy, że nieuczciwość było przedstawić film, w którym celowo pominięto aktywne sąsiedzi naszego brata będące przesłanką najistotniejszą w sądownictwie w całej sprawie. Dlatego nie dopuszczono także do telewizji braci Kowalczyków. Dlatego nie użyczenia wyrażnie obronę podczas procesu, a wręcz przeciwnie nie użyczenia przedstawienie w TV stanowiska sądownictwa w tej kwestii przez Komitat Obrony Więzionych za Przekonania.

Szkro Telewizja Polska pokazała społeczeństwu obywatelom w kadrach Jerzego Kowalczyka, tu widać taras autobusowy w takiej samej sytuacji np. Piotra i Andrzeja Jaroszewiczów notujących swoje wille, a może Józefa Cyraniewicza opowiadającego co robił w Poznaniu w 1954 lub w Gdańsku w 1970, albo Zdzisława Kłisnę, który w grudniu 1970 krażył w helikopterze nad Odąmkami i przyspytywał się wzniesionymi demonstrantami. Czekamy na taki film który będzie analogie świadczą o jednakowym traktowaniu wszystkich

i równości Polaków wobec prawa.

Komitat Obrony Więzionych za Przekonania żąda, aby jest całe stanowisko w sprawie braci Ryszarda i Jerzego Kowalczyków. Nad Wojewódzki w Opolu skazując ich w 1972 podał w użyczeniu miastu wyrok, jako powód sądownictwa wysokiego wymiaru kary/J. Kowalczyk został skazany również na śmierć/ jednoznacznie polityczne podjęcie sprawy. Tym samym uścisła ich do kategorii więźniów politycznych. Komitat Obrony wzięcia jednak sam cały braci Kowalczyków, wskazując, że żadne cele nie mogą być osiągnięte przez akty przemocy i niszczenia. Tym samym Komitat Obrony brakuje to sąrowe iściej mił suno- wu prasliwymajonych w arenowie śledczych osób, które zostały arestowane w zastępstwie głoszących poglądy politycznych. Należy stwierdzić, że z uwagi na nieproporcjonalnie wysoki wyrok, będący w gruncie rzeczy aktem zemsty, a powodów humanitarnych Sąda Powiatu PRL powłone strażycę wobec braci Ryszarda i Jerzego Kowalczyków a bracia żanki.

Stefan Mieszkowski

STANOWISKO

MKZ Opole przedstawił nam swoje stanowisko w sprawie braci Kowalczyków:

Te nieodpowiedzialne i wale wyrażnie wyrażnie i prokuratury spowodowali skazanie braci Kowalczyków w 1972. 127 KK na przestępstwo przeciwko interesom politycznym PRL. Działali oni, jak sądzono, w uzasadnieniu wyroku w celu wręczenia PRL w celu osłabienia władzy ludowej. To oni uznali ich za politycznych, żeby móc skazać ich na bardzo surowo wyrok. My popieramy stanowisko Komisji Krajowej w sprawie więzionych za przekonania pkt. 5 i domagamy się użyczenia sentencji wyroku i użyczenia prokuratorskiego.

MARZ PROTESTACYJNY

Na dzień 25.05 zapowiadane były we wszystkich regionach kraju w których działają Komitety Obrony Więzionych za Przekonania Marsze Protestacyjne poprzedzane Marsz w intencji politycznych.

Przebieg manifestacji w Łodzi: Po zakończeniu Mszy Św. w kościele O.G. Jesuitów o godz. 18 formacja się w użyczeniu ochotniczej strażnicy porządkowej pochodzącej członków Łódzkiego i Stenckiego KOWAP oraz wielu chętnych wzięcia udziału w marszu. Miał on przebieg tego dnia psychologicznie wyrażnie, wstrząsanie środkami masowego przekazu/udźwiękiem radio/, na przykład Rogożewicza, Płuckiego, Karłowicza, pl. Debrzowskiego dotychczas się ludzkie, wielu ludzi, znacznie - tym. Podczas marszu skanduje się hasła: ŚLUSZA KOWA I BOŻA DŁA POLSKIE. Władz wyrażnie na bieżąco widać skazanych ludzi, zaliczającymi ochotnikami towarzyszy pochodzący potok przeciwników, wielu rodziców a także. W oknach głowa przy ulicy. Wśród uczestników marszu również użyczenia i członkowie KMD.

Do dotarciu do pl. Debrzowskiego pod budynkiem Sądu Woj. odbywa się krótki wiec. Przewodniczącym jest Andrzej MSZ: Władza Władza Urbanowski, przewodniczący Łódzkiego Komitatu Obrony Więzionych za Przekonania Zbigniew Kublik, przedstawiciel użyczenia.

Odczytano przez Z. Kublika rezolucję, została ona zaakceptowana w głosie przytę

Kolejną grupę akt proweniencji esbeckiej, istotną do badań nad dziejami „Solidarności”, stanowią akta postępowań przygotowawczych. Obok typowej dokumentacji śledczej w formie protokołów przesłuchań, nakazów przeszukania i zatrzymania, postanowień o wszczęciu i zakończeniu śledztwa, meldunków o przebiegu śledztwa, odpisów aktów oskarżenia i wyroków (jeśli takowe zapadły), często zawierają bogaty materiał dowodowy zgromadzony w toku postępowania (ulotki, prasa i wydawnictwa „Solidarności”, fotografie dokumentujące miejsce popełnienia przestępstwa). Zaledwie kilka śledztw zachowanych w zasobie łódzkiego oddziału IPN odnosi się do okresu sprzed 13 grudnia 1981 r.⁴³ Pozostałe postępowania prowadzone wobec działaczy „Solidarności” w większości obejmują lata po wprowadzeniu stanu wojennego – znajdziemy wśród nich śledztwa prowadzone przeciwko organizatorom strajków i akcji protestacyjnych⁴⁴, drukarzom i kolporterom ulotek, prasy i wydawnictw bezdebitowych, uczestnikom demonstracji ulicznych oraz organizatorom podziemnych struktur „Solidarności”⁴⁵. Należy wspomnieć, że pion „C” WUSW w Łodzi – w omawianej grupie materiałów oznaczonych symbolem III – obok typowych postępowań przygotowawczych zarchiwizował materiały dotyczące: osób internowanych⁴⁶, akcji „Klon”, „Jodła” i „Azalia”⁴⁷, postępowań amnestyjnych⁴⁸, a także dokumentację operacyjno-śledczą kryptonim „Zorza II”, w której

„Wojak”; 067/424, SOS „Negocjator”; 067/760, SOS „Brodacz”; 067/1050, SOS „Włóknarz”; 067/1098, SOS „Drukarz”.

⁴³ AIPN Łd, WUSW w Kaliszu: 0043/805, t. 1–2, Akta kontrolne śledztwa przeciwko Tadeuszowi Wolfowi i innym podejrzanym o rozpowszechnianie prasy bezdebitowej na terenie Kalisza w latach 1978–1980 (śledztwo kontynuowane po powstaniu „Solidarności”) – tom 1 zawiera m.in. „Informacje dotyczące wydawnictw NSZZ «Solidarność» i jej pozastatutowej działalności – Kalisz, marzec 1981 r.”; k. 192–193; w tomie 2 znajdują się m.in. relacje i notatki z zebrań zakładowych ogniw NSZZ „Solidarność” na terenie Kalisza, informacje dotyczące wiceprzewodniczącego ZR NSZZ „Solidarność” Wielkopolska Południowa, współorganizatora „Solidarności Wiejskiej” w woj. kaliskim – Bogusława Śliwy; AIPN Łd, WUSW w Łodzi: pf 15/195, t. 1–2, Akta śledztwa w sprawie rozpowszechniania fałszywych wiadomości w łódzkim biuletynie Ruchu Związkowego „Solidarność z Gdańskiem” nr 31 z 30 VI 1981 r.; pf 15/197, Akta kontrolne śledztwa w sprawie rozpowszechniania „fałszywych wiadomości” za pośrednictwem radiowęzła w Zakładach Urządzeń Technicznych „Uniprot” w Łodzi; AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, pf 68/66, Akta śledztwa przeciwko Jerzemu Miderze; AIPN Łd, WUSW w Sieradzu, pf 39/35, Akta śledztwa przeciwko Jadwidze Płusec.

⁴⁴ AIPN Łd, WUSW w Kaliszu: 0043/772, Akta śledztwa przeciwko Jerzemu Walczakowi i Leszko-
wi Dąbrowskiemu; 0043/784, Akta śledztwa przeciwko Stefanowi Łyszczakowi; 0043/785, Akta śledztwa przeciwko Kazimierzowi Obsadnemu i Romanowi Pawłowskiemu; 0043/786, Akta śledztwa przeciwko Andrzejowi Gajewskiemu; 0043/811, Akta śledztwa przeciwko Bogusławowi Śliwie i innym; AIPN Łd, WUSW w Łodzi: pf 15/199, Akta śledztwa przeciwko Longinowi Chlebowskiemu; pf 15/254, Akta śledztwa przeciwko Barbarze Kaczorowskiej i innym; pf 15/286, Akta śledztwa przeciwko Janowi Łuczakowi i Krzysztofowi Patorze; pf 86/1, Akta śledztwa przeciwko Zdzisławowi Trusińskiemu i innym; pf 86/2, Akta śledztwa przeciwko Wojciechowi Rutowiczowi i innym; pf 86/3, Akta śledztwa przeciwko Ryszardowi Kosmali i innym; pf 86/4, Akta śledztwa przeciwko Andrzejowi Słowikowi i Jerzemu Kropiwnickiemu; pf 86/5, Akta śledztwa przeciwko Jerzemu Szytłbłowi i innym; pf 86/6, Akta śledztwa przeciwko Ryszardowi Kostrzewie; pf 86/7, Akta śledztwa przeciwko Jerzemu Kaliciej; pf 86/8, Akta śledztwa przeciwko Zbigniewowi Rybarkiewiczowi i innym.

⁴⁵ Z uwagi na dużą liczbę tego typu spraw ich wykaz zawarto w aneksie pkt 3.

⁴⁶ AIPN Łd, WUSW w Łodzi: pf 48/92, pf 70/1, pf 86/21, t. 1–12.

⁴⁷ AIPN Łd, WUSW w Łodzi: pf 15/397, t. 1–2; pf 86/14, t. 1–2.

⁴⁸ AIPN Łd, WUSW w Łodzi: pf 15/440, Materiały dotyczące realizacji ustawy z dnia 17 VI 1986 r. o szczególnym postępowaniu wobec sprawców niektórych przestępstw oraz ustawy z dnia 10 V 1985 r. o zmianie przepisów prawa karnego i prawa o wyroczeniach oraz szczególnej odpowiedzialności karnej;

znajdują się informacje dotyczące działań podejmowanych przez SB wobec członków „Solidarności” przed i w trakcie wizyty papieża Jana Pawła II w Polsce w 1987 r. (prewencyjne zatrzymania, konfiskaty ulotek itp.)⁴⁹. Jest to wyjątkowa sytuacja, przynajmniej w odniesieniu do zasobu łódzkiego oddziału IPN, ponieważ w zespołach WUSW w Kaliszu, Piotrkowie Trybunalskim, Sieradzu i Skierniewicach tego typu dokumentacja – bardzo istotna dla odtworzenia dziejów „Solidarności” – została zarchiwizowana w aktach administracyjnych⁵⁰.

Wydaje się, że najistotniejszym rodzajem źródeł do historii „Solidarności” spośród dokumentacji operacyjnej SB – biorąc pod uwagę ich zawartość, a nie stan zachowania – są akta spraw obiektowych zakładanych na struktury ponadzakładowe związku. W ramach tej kategorii spraw, z chwilą legalizacji NSZZ „Solidarność”, resort spraw wewnętrznych na mocy decyzji dyrektora Departamentu IIIA⁵¹ MSW gen. bryg. Władysława Ciastonia z 20 listopada 1980 r. sformalizował swoje dotychczasowe działania prowadzone wobec nowo powstałego związku.

Na początku 1981 r. przeciwko ponadzakładowym strukturom „Solidarności” w województwach: kaliskim, miejskim łódzkim, sieradzkim, piotrkowskim i skierniewickim, prowadzono dwanaście tego typu spraw. W Łodzi była to sprawa kryptonim „Unia” (1980–1983)⁵², w Zduńskiej Woli – „Samozwańcy” (1980–1981)⁵³, a w Sieradzu – „Pozytywni” (1980–1983)⁵⁴. W województwie piotrkowskim w ramach spraw obiektowych poddano inwigilacji: MKZ/ZR Ziemi Piotrkowskiej z siedzibą w Opocznie (od połowy 1981 r. w Piotrkowie Trybunalskim) w ramach SO „Odnowiciele” (1981–1985)⁵⁵, Delegaturę MKZ/ZR w Piotrkowie Trybunalskim – sprawa „Delegatura” (1981–1985)⁵⁶, MKZ NSZZ „Solidarność” w Opocznie (1980–1985) – sprawa „Ogniwo”⁵⁷, struktury ponadzakładowe w Bełchatowie – sprawy o kryptonimach „Solbop” (1980–1983)⁵⁸

pf 86/27, t. 1–3, Materiały Wydziału Śledczego KW MO/WUSW w Łodzi dotyczące osób osadzonych w aresztach śledczych i zakładach karnych na terenie woj. łódzkiego, które skorzystały z aktu łaski w 1982 r. oraz amnestii z lat 1983–1984.

⁴⁹ AIPN Łd, WUSW w Łodzi, pf 15/439, Materiały operacyjno-śledcze kryptonim „Zorza II” dotyczące działań podejmowanych w ramach „zabezpieczenia” wizyty papieża Jana Pawła II w Polsce w 1987 r.

⁵⁰ W WUSW w Kaliszu akta tzw. zgłoszeń czynów nielegalnych w ramach amnestii, podobnie jak w Łodzi, zostały zarchiwizowane wśród materiałów śledczych. Zob. AIPN Łd, WUSW w Kaliszu, 0043/872.

⁵¹ Departament IIIA MSW (na mocy Zarządzenia nr 0011/81 z dnia 7 XI 1981 r. ministra spraw wewnętrznych przekształcony w Departament V MSW), którego odpowiednikami na szczeblu wojewódzkim były wydziały IIIA (następnie wydziały V), zajmował się „ochroną” gospodarki narodowej, a po powstaniu NSZZ „Solidarność” również rozpracowaniem struktur związku. Z kolei Departament IV MSW, którego głównym zadaniem było zwalczanie przejawów życia religijnego (głównie ze względu na silne oparcie w Kościele powstających struktur NSZZ RI „Solidarność”), zajmował się rozpracowaniem „Solidarności” wiejskiej. Pod koniec 1984 r. szeroko pojętą „ochronę” gospodarki żywnościowej, a tym samym rozpracowanie środowisk związanych z NSZZ RI „Solidarność”, przejął – wyodrębniony z Departamentu IV MSW – Departament VI MSW. P. Piotrowski, *Struktury Służby Bezpieczeństwa MSW 1975–1990*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2003, nr 1, s. 67–72, 74–78.

⁵² NSZZ „Solidarność” w regionie łódzkim..., s. LI.

⁵³ AIPN Łd, WUSW w Sieradzu, 020/8.

⁵⁴ AIPN Łd, WUSW w Sieradzu, 020/9, t. 1–7.

⁵⁵ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 069/26.

⁵⁶ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 069/25.

⁵⁷ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 069/24.

⁵⁸ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 069/29.

i „Budosol” (1980–1983)⁵⁹. W Radomsku prowadzono sprawę „Związkowiec” (1980–1983)⁶⁰, a przeciwko tomaszowskiej delegaturze MKZ/ZR Ziemi Piotrkowskiej – sprawę „Włóknierz” (1980–1985)⁶¹. Niestety nie zachowały się sprawy prowadzone w województwach: kaliskim, łódzkim i skierniewickim⁶², natomiast „obiektywki” z województwa piotrkowskiego ocalały jedynie w formie mikrofilmów. Mimo to są one wartościowym źródłem do badań nad piotrkowską „Solidarnością”, gdyż zawierają najważniejsze dokumenty wytworzone przez SB w toku rozpracowywania struktur związkowych i osób zaangażowanych w ich działalność. Są to: wnioski o wszczęcie i zakończenie spraw, meldunki operacyjne, plany przedsięwzięć operacyjnych, wykazy czołowych działaczy, charakterystyki figurantów, analizy zebranych materiałów. Nie zostały natomiast wybrakowane sprawy prowadzone przez bezpiekę w województwie sieradzkim i tym samym stały się jednym z najwartościowszych źródeł do historii NSZZ „Solidarność” w regionie łódzkim. Oprócz wymienionej powyżej dokumentacji znajdują się w nich: miesięczne sprawozdania z działalności ponadzakładowych ogniw związku przesyłane do Departamentu IIIA/V MSW, wytyczne w sprawie prowadzenia rozpracowania podziemnych struktur związku, wykazy osób przewidzianych do objęcia akcjami „Klon” i „Jodła”, wyciągi z doniesień tajnych współpracowników, oryginały i kopie dokumentów związkowych, protokoły i stenogramy obrad gremiów różnego szczebla, prasa związkowa, materiały ikonograficzne (plany sytuacyjne i fotografie siedzib związku, schematy systemu łączności pomiędzy ogniwami związku)⁶³.

Przy okazji charakteryzowania spraw obiektowych należy wspomnieć o prowadzeniu przez SB działań wobec zakładowych struktur „Solidarności” w ramach spraw obiektowych podejmowanych w związku z „kontrolą operacyjną” poszczególnych przedsiębiorstw i instytucji. Na przykład w drugiej połowie 1981 r. Wydział IIIA KW MO w Łodzi prowadził 66 tego typu spraw⁶⁴. Niestety spośród wszystkich spraw obiektowych zarchiwizowanych w łódzkim WUSW zachowały się jedynie 4 sprawy (2 proc. ogółu SO), które nie były jednak prowadzone przez Wydział IIIA/V. Nieco lepiej przedstawia się sytuacja w przypadku pozostałych WUSW, gdzie zachowało się więcej tego rodzaju spraw wszczynanych na zakłady pracy i instytucje (SO „Wentylator” i SO „Planeta”⁶⁵) oraz wydarzenia, takie jak wizyta Jana Pawła II w Polsce (SO „Kongres”⁶⁶)

⁵⁹ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 069/28.

⁶⁰ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 069/27.

⁶¹ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 069/30.

⁶² W przypadku spraw obiektowych prowadzonych w omawianym okresie przez KW MO/WUSW w Kaliszu i Skierniewicach niemożliwe okazało się ustalenie ich kryptonimów.

⁶³ AIPN Łd, WUSW w Sieradzu, 020/8, SO „Samozwańcy”; 020/9, t. 1–7 (056/8, mf), SO „Pozytywni”.

⁶⁴ AIPN Łd, WUSW w Łodzi, pf 88/5, Pismo zastępcy komendanta wojewódzkiego MO ds. SB w Łodzi płk. Tomasza Cinkowskiego do wicedyrektora Departamentu IIIA MSW w Warszawie płk. Stefana Olejarza, k. 27–28.

⁶⁵ AIPN Łd, WUSW w Skierniewicach, 019/35, SO „Wentylator” dotycząca „operacyjnej kontroli” ZUOiW (Zakłady Urządzeń Odpylających i Wentylacyjnych) „Rawent” w Skierniewicach; AIPN Łd, WUSW w Sieradzu, 020/14, t. 1–2 (056/13, mf), SO „Planeta” dotycząca „operacyjnej kontroli” zakładów poligraficznych na terenie woj. sieradzkiego; AIPN Łd, WUSW w Łodzi, 0050/12, t. 1–5, SO „Witryt” dotycząca „operacyjnej kontroli” budowy i eksploatacji KWB „Bełchatów”.

⁶⁶ AIPN Łd, WUSW w Sieradzu, 020/12, t. 1–2 (056/11, mf), SO „Kongres” dotycząca „operacyjnego zabezpieczenia” II Kongresu Eucharystycznego oraz wizyty papieża Jana Pawła II w Polsce w 1987 r.

czy wybory do rad narodowych i Sejmu PRL (SO „Głosy”, SO „Parlament”, SO „Rady”⁶⁷), w których również można odnaleźć wiele informacji dotyczących NSZZ „Solidarność”.

Porozumienia Okrągłego Stołu i powtórna rejestracja związku umożliwiła jego przedstawicielom kandydowanie w wyborach do Sejmu i Senatu PRL w czerwcu 1989 r. Niestety nie zachowały się materiały zgromadzone w ramach spraw obiektowych prowadzonych w województwach: kaliskim, miejskim łódzkim, piotrkowskim i skierniewickim. Wyjątkiem jest SO „Senator”⁶⁸ prowadzona przez WUSW w Sieradzu, która dla badacza korzystającego z zasobu łódzkiego IPN, chcącego przedstawić bieg wydarzeń w omawianym okresie, ma kluczowe znaczenie. Znajdziemy w niej m.in.: plan wykonawczy do działań operacyjnych, wykaz OZI, informacje sytuacyjne i meldunki uzupełniające, wykazy i charakterystyki kandydatów startujących w wyborach, raporty ze spotkań wyborczych sporządzane przez funkcjonariuszy SB, doniesienia osobowych źródeł informacji, szyfrogramy przesyłane z centrali do jednostek terenowych, materiały i wytyczne opracowane w Departamencie III MSW (m.in. zestaw pytań do kandydatów Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”, które miały pomóc w zdyskredytowaniu ich w oczach wyborców), materiały wyborcze rozpowszechniane przez KO „Solidarność”.

Wartościowym uzupełnieniem bazy źródłowej SB są materiały administracyjne poszczególnych KW MO/WUSW, zwłaszcza w kontekście ogromnej skali zniszczeń, jaka dotknęła dokumentację operacyjną. Często są one jedynym źródłem umożliwiającym odtworzenie działań operacyjnych SB wobec „Solidarności”. Główny ich zręb stanowi dokumentacja analityczna i sprawozdawcza, która pozwala spojrzeć w sposób syntetyczny na działania prowadzone przez bezpiekę wobec opozycji solidarnościowej. Wśród tego typu materiałów należy wymienić: analizy dotyczące prowadzonych spraw operacyjnych i postępowań przygotowawczych⁶⁹, plany pracy, sprawozdania i meldunki operacyjne

⁶⁷ AIPN Łd, WUSW w Sieradzu: 020/10 (056/9, mf), SO „Głosy” dotycząca „operacyjnego zabezpieczenia” wyborów do rad narodowych w 1984 r. i do Sejmu PRL w 1985 r. na terenie woj. sieradzkiego; 020/11, t. 1–3 (056/10, mf), SO „Parlament” dotycząca „operacyjnego zabezpieczenia” wyborów do Sejmu PRL w 1985 r. na terenie woj. sieradzkiego; 020/16, t. 1–2, (056/15, mf), SO „Rady” dotycząca „operacyjnego zabezpieczenia” kampanii wyborczej oraz wyborów do rad narodowych na terenie woj. sieradzkiego w 1988 r.

⁶⁸ AIPN Łd, WUSW w Sieradzu, 020/17.

⁶⁹ AIPN Łd, WUSW w Kaliszu: 0044/28, t. 2, Analizy spraw operacyjnych i materiałów dotyczących wydarzeń i nieprawidłowości zaistniałych na terenie woj. kaliskiego sporządzane pod kątem możliwości wszczęcia postępowania przygotowawczego przez Wydział Śledczy WUSW w Kaliszu w ramach pomocy prawnej; AIPN Łd, WUSW w Łodzi: 0050/76, t. 1–5, Analizy prawne spraw prowadzonych przez komórki organizacyjne SB WUSW w Łodzi sporządzane pod kątem możliwości wszczęcia postępowania przygotowawczego przez Wydział Śledczy WUSW w Łodzi w ramach pomocy prawnej za lata 1989–1990; 0050/1, t. 5, Materiały postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez KWP w Łodzi w związku z niezabezpieczeniem materiałów wytworzonych przez Wydział V/Ochrony Gospodarki KW MO/WUSW w Łodzi – analizy Wydziału Ochrony Gospodarki WUSW w Łodzi dotyczące zagrożeń w funkcjonowaniu zakładów pracy na terenie Łodzi w 1989 r.; 0050/1, t. 10, Materiały postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez KWP w Łodzi w związku z niezabezpieczeniem materiałów wytworzonych przez Wydział V/Ochrony Gospodarki KW MO/WUSW w Łodzi – zabezpieczenie operacyjne Zakładów Wyrobów Galanteryjnych im. Małgorzaty Fornalskiej „Wagmet” w Łodzi (m.in. informacje dotyczące działalności struktury oraz członków NSZZ „Solidarność”); AIPN Łd, WUSW w Sieradzu: 053/5, t. 1, Ekspertyzy porównawcze dotyczące śledztwa w sprawie kolportowania ulotek sygnowanych przez NSZZ „Solidarność” na terenie Poddębic; 053/10, t. 2, 4, Akta czynności sprawdzających

przesyłane do MSW oraz do instancji partyjno-państwowych (np. do I sekretarza KŁ PZPR)⁷⁰. W serii akt administracyjnych zostały zarchiwizowane także – za wyjątkiem omówionego wcześniej przypadku WUSW w Łodzi – akta dotyczące osób internowanych⁷¹, dokumentacja przedstawiająca przygotowania oraz realizację przedsięwzięć związanych z wprowadzeniem stanu wojennego w ramach akcji „Klon”, „Jodła” i „Azalia”⁷², materiały z postępowań amnestyjnych i ulaskawieniowych⁷³, a w kilku przypadkach także akta spraw o wykroczenia⁷⁴. Ponadto znaczna część dokumentów dotyczących „Solidarności” jest rozproszona w jednostkach zróżnicowanych pod względem treści, zarchiwizowanych jako korespondencja, przepisy i wytyczne – co wymusza na historykach i archiwistach prowadzenie pracochłonnych kwerend⁷⁵. Ważnym uzupełnieniem wymie-

prowadzonych przez Wydział Śledczy KW MO/WUSW w Sieradzu w ramach pomocy prawnej; 053/2, t. 5, Ustalenia dotyczące osób będących w zainteresowaniu Wydziału Śledczego WUSW w Sieradzu w związku z nielegalną działalnością; 053/7, t. 3, Analizy spraw operacyjnych sporządzone pod kątem możliwości wszczęcia postępowania przygotowawczego przez Wydział Śledczy KW MO/WUSW w Sieradzu; 053/7, t. 4, Meldunki dotyczące postępowań przygotowawczych i wyjaśniających prowadzonych przez Wydział Śledczy KW MO/WUSW w Sieradzu; 053/8, t. 4, Akta czynności sprawdzających prowadzonych przez Wydział Śledczy WUSW w Sieradzu w ramach pomocy prawnej w latach 1983–1984; 053/9, t. 3, Protokoły przeszukań dokonanych przez funkcjonariuszy KW MO/WUSW w Sieradzu; AIPN Łd, WUSW w Skierniewicach: 052/1, t. 2, Analizy akt paszportowych oraz prowadzonych spraw operacyjnych (m.in. „Szalenie” dotycząca nielegalnej działalności NSZZ „Solidarność” w rejonie Sochaczewa); 052/75, t. 12, Analizy spraw operacyjnych sporządzane pod kątem możliwości wszczęcia postępowania przygotowawczego przez Wydział Śledczy KW MO/WUSW w Skierniewicach w ramach pomocy prawnej; 052/75, t. 13, Materiały dotyczące oceny prawnej zdarzeń, współpracy Wydziału Śledczego WUSW w Skierniewicach z jednostkami terenowymi oraz pomocy prawnej na rzecz innych WUSW.

⁷⁰ Z uwagi na dużą ilość materiałów tego rodzaju ich wykaz zawarto w aneksie pkt 4.

⁷¹ AIPN Łd, WUSW w Kaliszu, 0044/7, t. 1–73; AIPN Łd, WUSW w Sieradzu, 053/35, t. 1–56; AIPN Łd, WUSW w Skierniewicach, 052/3–41.

⁷² AIPN Łd 271/5, 271/6, 271/11, AIPN Łd, WUSW w Kaliszu, 0044/7, t. 74–77.

⁷³ AIPN Łd, WUSW w Sieradzu, 053/3, t. 3, Postępowania amnestyjne prowadzone przez WUSW w Sieradzu na mocy Ustawy z dnia 17 VII 1986 r. o szczególnym postępowaniu wobec sprawców niektórych przestępstw oraz Wytyczne w sprawie stosowania ustawy o amnestii; AIPN Łd, WUSW w Skierniewicach: 052/42, Akta postępowań ulaskawieniowych wszczętych w trybie uchwały Rady Państwa z dnia 20 XII 1982 r., a także spraw dotyczących osób ulaskawionych w trybie Ustawy z dnia 21 VII 1983 r. o amnestii oraz Ustawy z dnia 17 VII 1986 r. o szczególnym postępowaniu wobec sprawców niektórych przestępstw; 052/59, t. 16, Szyfrogramy Wydziału V WUSW w Skierniewicach nadane do MSW, dotyczące osób ujawniających się na mocy ustawy o amnestii z 21 VII 1983 r.

⁷⁴ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim: 0051/25, t. 4, Akta sprawy o wykroczenie przeciwko Ryszardowi Brzuzemu i innym podejrzanym o udział w nielegalnym Komitecie Założycielskim NSZZ „Solidarność” Górników w KWB „Bełchatów”; 0051/25, t. 5, Akta sprawy o wykroczenie przeciwko Kazimierzowi Suchcickiemu i Ryszardowi Brzuzemu; AIPN Łd, WUSW w Skierniewicach: 052/47, Akta kontrolne sprawy o wykroczenie przeciwko Wojciechowi Skowronowi; 052/48, Akta kontrolne sprawy o wykroczenie przeciwko Zbigniewowi Żółtowskiemu; 052/49, Akta kontrolne sprawy o wykroczenie przeciwko Sławomirowi Dominiakowi; 052/50, Akta kontrolne sprawy o wykroczenie przeciwko Edwardowi Małeckiemu; 052/51, Akta kontrolne sprawy o wykroczenie przeciwko Joannie Lenkiewicz.

⁷⁵ AIPN Łd, WUSW w Kaliszu: 0044/2, t. 6, Wytyczne MSW dotyczące pracy operacyjnej w zakresie ujawniania, rozpracowywania i likwidacji grup i struktur konspiracyjnych z 1982 r.; 0044/2, t. 7, Wytyczne MSW dotyczące zasad i organizacji poszukiwań ukrywających się działaczy „Solidarności” z 29 VII 1982 r.; 0044/4, Wytyczne MSW oraz szyfrogramy i korespondencja komendanta wojewódzkiego MO/szefa WUSW, zastępcy komendanta wojewódzkiego MO/szefa WUSW ds. SB w Kaliszu i starszego inspektora przy zastępcy komendanta wojewódzkiego MO/szefa WUSW ds. SB w Kaliszu w zakresie sytuacji polityczno-operacyjnej na terenie woj. kaliskiego za lata 1979–1986; 0044/19, t. 23,

nionych materiałów są prace dyplomowe funkcjonariuszy SB oraz różnego rodzaju opracowania wewnątrzresortowe poruszające omawianą problematykę⁷⁶.

Łącznie na potrzeby niniejszego artykułu spośród akt wytworzonych przez SB udało się wyselekcjonować ponad 1700 jednostek archiwalnych zawierających materiały przydatne do badań nad dziejami NSZZ „Solidarność”, z czego 28 proc. stanowią akta OZI, 36 proc. – sprawy operacyjne i kwestionariusze ewidencyjne, 10 proc. – akta śledcze, 2 proc. – sprawy obiektowe i 24 proc. – akta administracyjne.

Obok akt proweniencji esbeckiej w zbiorach łódzkiego oddziału IPN znajduje się również dokumentacja wytworzona przez wymiar sprawiedliwości (akta sądów i prokuratur⁷⁷)

Zakres działania Inspektoratu Analityczno-Informacyjnego zastępcy szefa WUSW ds. SB w Kaliszu z 1986 r., szyfrogramy i informacje szefa WUSW w Kaliszu i zastępcy szefa WUSW ds. SB w Kaliszu oraz jednostek operacyjnych SB WUSW w Kaliszu dotyczące zmian organizacyjno-etatowych w pionie SB, sytuacji społeczno-politycznej i gospodarczej na terenie woj. kaliskiego za wrzesień 1989 r. – maj 1990 r. (m.in. informacje dot. Grupy Roboczej Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”); AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim: 0050/18, Notatki służbowe dotyczące NSZZ Pracowników Górnicztwa w KWB „Bełchatów” oraz działaczy podziemnych struktur NSZZ „Solidarność” z terenu Bełchatowa; 0050/19, Plany, korespondencja i informacje dotyczące „zabezpieczenia operacyjnego” związków zawodowych w KWB „Bełchatów” i Elektrowni Bełchatów w latach 1982–1987; 0051/26, t. 2, Korespondencja Wydziału Śledczego KW MO/WUSW w Piotrkowie Trybunalskim z Biurem Śledczym MSW w Warszawie dotycząca stosowania wprowadzanych przepisów w pracy śledczej oraz Ustawy z dnia 17 VII 1986 r. o szczególnym postępowaniu wobec sprawców niektórych przestępstw (m.in. informacje dotyczące działań zdelegalizowanego NSZZ „Solidarność” w Bełchatowie, Opocznie, Tomaszowie Mazowieckim, Moszczenicy i Radomsku); 0051/162, Szyfrogramy i informacje Wydziału Ochrony Gospodarki WUSW w Piotrkowie Trybunalskim oraz podległych jednostek terenowych dotyczące sytuacji społeczno-politycznej na terenie woj. piotrkowskiego za grudzień 1989 r. – marzec 1990 r.; AIPN Łd, WUSW w Sieradzu: 053/1, t. 5, Korespondencja Wydziału Śledczego WUSW w Sieradzu za lata 1989–1990 (m.in. informacje dotyczące tworzenia NSZZ „Solidarność” w ŁZPS „Polmos” w Sieradzu); 053/42, t. 3, Korespondencja Wydziału IV/WSiA WUSW w Sieradzu za lata 1987–1990 (załączono opracowanie dotyczące Grupy Roboczej Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”).

⁷⁶ AIPN Łd, WUSW w Kaliszu, 0166/12, Informator o delegatach na I Krajowy Zjazd NSZZ „Solidarność” wrzesień–październik 1981 r. (zob. też: AIPN Łd, WUSW w Łodzi, 363/11, t. 1–2; AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 0051/187, t. 1–2); 0166/2, Informator dotyczący zbiorów ikonograficznych zakwestionowanych 13 XII 1981 r. w NSZZ „Solidarność” (zob. też: AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 0051/186); AIPN Łd, WUSW w Łodzi: pf 16/161, Wybrane zagadnienia działalności sił antysocjalistycznych wobec organów bezpieczeństwa i porządku publicznego w Polsce Ludowej; pf 16/163, Wykaz działaczy opozycji politycznej w środowiskach wiejskich; pf 16/167, Struktury emigracyjne b. NSZZ „Solidarność” (1981–1984); pf 90/4, Powstanie i działalność Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność” na Ziemi Sieradzkiej w latach 1980–1983; pf 90/6, Przystępstwa nielegalnej propagandy na terenie województwa piotrkowskiego w okresie od początku wprowadzenia stanu wojennego do lipca 1984 r.; pf 90/13, Przystępstwa nielegalnej propagandy popełnione w okresie stanu wojennego na terenie województwa piotrkowskiego; pf 90/19, Działalność nielegalnych grup antysocjalistycznych i ich zwalczanie na terenie województwa piotrkowskiego w latach 1980–1985; 091/124, Struktura i dynamika przestępczości politycznej na terenie województwa bydgoskiego w okresie stanu wojennego i jego zawieszenia; 091/143, Emigracyjne struktury b. NSZZ „Solidarność” 1981–1986; 091/145, Istota zwalczania wrogiej propagandy pisanej na przykładzie województwa łódzkiego w latach 1983–1986; 091/153, Propagandowa działalność wydawnicza nielegalnych struktur byłej „Solidarności” na terenie aglomeracji łódzkiej w latach 1982–1987; AIPN Łd, KW MO w Poznaniu, 0235/297, Postępowanie szczególne w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego.

⁷⁷ AIPN Łd, 49/3, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Grzegorzowi Uniszewskiemu i innym; 49/5, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Waldemarowi Wolskiemu; 49/6, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Kazimierzowi Kucowi; 49/7, Akta postępowania prokuratorskiego

oraz organy administracji PRL (kolegia ds. wykroczeń⁷⁸), które – zwłaszcza po wprowadzeniu stanu wojennego – stały się obok SB jednym z głównych narzędzi represji skierowanych wobec opozycji solidarnościowej. Wyroki sądów wojewódzkich w Kaliszu, Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim i Sieradzu były wydawane w związku z prowadzeniem działalności związkowej po 13 grudnia 1981 r., organizowaniem strajków i uczestnictwem w akcjach protestacyjnych oraz redagowaniem, drukiem i kolportażem wydawnictw bezdebitowych⁷⁹. W zachowanych materiałach znajduje się dokumentacja

przeciwko Janowi Ciesielskiemu; 49/8, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Stanisławowi Topolskiemu; 49/9, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Wojciechowi Frączakowi; 49/10, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Kazimierzowi Żerkowi; 49/12, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Marianowi Kosowi; 121/1, t. 1–2, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Markowi Markiewiczowi; 410/100, Akta nadzoru Longina Chlebowskiego; 410/101, Akta nadzoru Zbigniewa Rybarkiewicza i innych; 426/3, Akta postępowania prokuratorskiego w sprawie „rozpowszechniania fałszywych wiadomości w piśmie «Solidarność z Gdańskiem»”; 426/4, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Andrzejowi Słowikowi i Jerzemu Kropiwnickiemu; 426/5, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Bogusławowi Czerwińskiemu; 426/6, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Stefanowi Sadkowskiemu i innym; 426/7, t. 1–2, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Andrzejowi Błażejewiczowi; 426/10, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Januszowi Matusiakowi; 426/11, t. 1–2, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Mirosławowi Kozłowskiemu i innym; 426/12, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Wojciechowi Budzyńskiemu i innym; 426/13, t. 1–2, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Ligii Montygierd-Łojbo; 426/14, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Józefowi Śreniowskiemu; 426/16, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Bożenie Binkowskiej; 426/17, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Lucjanowi Rosiakowi i Janowi Sobczakowi; 426/19, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Włodzimierzowi Brzęczkowi i innym; 426/21, Akta postępowania prokuratorskiego w sprawie rozpowszechniania „fałszywych wiadomości” za pośrednictwem radiowęzła w ZUT „Uniprot” w Łodzi. Nadmienić należy, że w wielu przypadkach akta postępowania prokuratorskich włączono do akt spraw karnych, stąd w niniejszym tekście wymieniono wyłącznie akta prokuratorskie sygnowane odrębnie.

⁷⁸ AIPN Łd, 52/73, Akta sprawy o wykroczenie przeciwko Stefanowi Dzierżkowi; 116/1, Akta sprawy o wykroczenie przeciwko Waldemarowi Ozimkowi; 116/2, t. 1–4, Akta sprawy o wykroczenie przeciwko Zbigniewowi Widerze; 116/3, Akta sprawy o wykroczenie przeciwko Grzegorzowi Palce; 116/4, Akta sprawy o wykroczenie przeciwko Kazimierzowi Luberze; 116/5, Akta sprawy o wykroczenie przeciwko Jerzemu Dłużniewskiemu; 116/6, Akta sprawy o wykroczenie przeciwko Andrzejowi Słowikowi.

⁷⁹ AIPN Łd, 35/1, Akta sprawy przeciwko Henrykowi Krzanowskiemu i innym; 36/2, Akta sprawy przeciwko Marii Urbańskiej-Pokorze i innym; 41/1, Akta sprawy przeciwko Kazimierzowi Obsadnemu i Romanowi Pawłowskiemu; 50/1, t. 1–5, Akta sprawy przeciwko Ryszardowi Wędrychowiczowi i innym; 50/2, t. 1–6, Akta sprawy przeciwko Zbigniewowi Matyśkiewiczowi i innym; 52/18, Akta sprawy przeciwko Teresie Szymańskiej; 52/19, Akta sprawy przeciwko Andrzejowi Gajewskiemu; 52/20, Akta sprawy przeciwko Markowi Węgrzynowi; 52/64, Akta sprawy przeciwko Markowi Węgrzynowi i innym; 52/65, Akta sprawy przeciwko Wiesławowi Chossie; 52/70, Akta sprawy przeciwko Andrzejowi Wojkowskemu; 52/71, Akta sprawy przeciwko Janowi Stanisławskiemu i innym; 52/72, Akta sprawy przeciwko Piotrowi Tumiłowiczowi; 52/73, Akta sprawy przeciwko Stefanowi Dzierżkowi; 52/74, Akta sprawy przeciwko Henrykowi Bartczakowi; 53/17, Akta sprawy przeciwko Andrzejowi Słowikowi i Jerzemu Kropiwnickiemu; 53/18, t. 1–4, Akta sprawy przeciwko Ryszardowi Kostrzewie; 53/19, t. 1–6, Akta sprawy przeciwko Zdzisławowi Trusińskiemu i innym; 53/20, t. 1–6, Akta sprawy przeciwko Bogdanowi Idzikowskiemu i innym; 53/21, t. 1–4, Akta sprawy przeciwko Jerzemu Kalicie; 53/32, t. 1–5, Akta sprawy przeciwko Janowi Łuczakowi i Krzysztofowi Patorze; 53/39, t. 1–5, Akta sprawy przeciwko Janowi Romanowskiemu i innym; 53/47, t. 1–9, Akta sprawy przeciwko Wojciechowi Rutowiczowi i innym; 53/149, t. 1–5, Akta sprawy przeciwko Stefanowi Sadkowskiemu i innym; 53/152, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Bogusławowi Czerwińskiemu; 67/2, Akta sprawy przeciwko Lucynie Lysio; 89/1, t. 1–4, Akta sprawy przeciwko Jerzemu Szybłowi i Joannie Fajkowskiej; 104/106, Akta sprawy przeciwko Ryszardowi Skrzypczykowi; 188/1, Akta sprawy przeciwko Adamowi Marcinkowskiemu; 423/1, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Jerzemu Walczakowi i Leszkowi Dąbrowskiemu.

charakterystyczna dla tego rodzaju spraw, m.in.: postanowienia o wszczęciu i zamknięciu śledztw, protokoły przesłuchań świadków i podejrzanych, akty oskarżenia, protokoły rozpraw głównych i rewizyjnych, wyroki, wnioski o rewizje nadzwyczajne, materiały dowodowe.

Należy podkreślić, że część akt spraw karnych z okresu stanu wojennego prowadzonych przez Wojskowy Sąd Garnizonowy w Łodzi i Sąd Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy przeciwko działaczom „Solidarności” z regionu łódzkiego znajduje się w zasobie Delegatury IPN w Bydgoszczy. Związane jest to z ówczesnym zasięgiem terytorialnym POW i podległością wymienionych sądów.

Stosunkowo nieliczne są materiały cywilnych organów sądowych pochodzące z okresu po formalnym zniesieniu stanu wojennego, które miało miejsce 22 lipca 1983 r.⁸⁰

Istotne z punktu widzenia badań nad historią „Solidarności” są również akta aresztów i zakładów karnych, gdzie zorganizowano ośrodki odosobnienia dla osób internowanych w stanie wojennym, wśród których przygniatającą większość stanowili członkowie związku. W zbiorach łódzkiego oddziału IPN zachowały się materiały z ośrodków odosobnienia utworzonych w Zakładzie Karnym w Łowiczu i w Areszcie Śledczym w Ostrowie Wielkopolskim. Składają się na nie skorowidze, karty ewidencyjne oraz akta penitencjarne internowanych⁸¹.

Ważną częścią zasobu archiwalnego IPN w Łodzi są dary i kolekcje prywatne ofiarowane przez osoby zaangażowane w działalność opozycyjną. Wymienić tutaj należy materiały przekazane przez: Wojciecha Frąszczaka⁸², Konrada Gardę⁸³, Wacława Gliścińskiego⁸⁴, Marka Markiewicza⁸⁵, Jerzego Matuszewskiego⁸⁶, Andrzeja Ostoję-Owsianego⁸⁷, Andrzeja Siudę⁸⁸, Lecha Spaszewskiego⁸⁹, Ewę Sułkowską-Bierezin⁹⁰, Zenona Szendo⁹¹. Znajdują się w nich: dokumenty związkowe (statut NSZZ „Solidarność”, oświadczenia, informacje, instrukcje i komunikaty wydawane przez władze związku),

⁸⁰ AIPN Łd, 95/18, t. 1–3, Akta sprawy przeciwko Stanisławowi Szymańskiemu i innym; 101/46, Akta sprawy karnej przeciwko Jerzemu Balińskiemu i innym; 101/59, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Józefowi Śreniowskiemu; 101/62, t. 1–4, Akta sprawy przeciwko Leszkowi Maćczakowi i innym; 101/120, Akta sprawy przeciwko Jerzemu Ciupie i innym; 101/121, Akta sprawy przeciwko Ignacemu Kuminkowi i Henrykowi Hetce; 101/122, Akta sprawy karnej przeciwko Stanisławowi Kowalskiemu.

⁸¹ AIPN Łd, ZK w Łowiczu: 24/1–234, Akta internowanych; 24/235, Skorowidz alfabetyczny internowanych; 24/236, Karty ewidencyjne internowanych; AIPN Łd, AŚ w Ostrowie Wielkopolskim: 33/1–25, Akta internowanych; 33/26, Karty ewidencyjne internowanych; 33/27–28, Skorowidze alfabetyczne internowanych.

⁸² AIPN Łd, 574/1.

⁸³ AIPN Łd: 377/13; 377/32–34; 377/38, t. 1–5; 377/40, t. 1–4; 377/41; 377/43, t. 1–6; 377/49, t. 1–2; 377/51, t. 1–2; 377/52–54; 377/55, t. 1–18; 377/56–57; 377/61–62, t. 1–2; 377/122; 377/180; 377/182; 377/185.

⁸⁴ AIPN Łd: 453/1–3, 453/6–11, 453/17, 453/22, 453/25.

⁸⁵ AIPN Łd: 590/1–3, 590/5, 590/7/CD.

⁸⁶ AIPN Łd: 305/2–4, 305/8–9, 305/14–15, 305/17, 305/19–22, 305/25–27, 305/29–30, 305/32.

⁸⁷ AIPN Łd: 464/25; 464/121; 464/186; 464/188; 464/193, t. 1, 5.

⁸⁸ AIPN Łd, 432/1.

⁸⁹ AIPN Łd: 483/2, 483/5, 483/15, 483/21, 483/23–24, 483/30–32, 483/36.

⁹⁰ AIPN Łd: 184/41, 184/58, 184/60.

⁹¹ AIPN Łd: 239/12, 239/15, 239/17, 239/25–27, 239/29–30, 239/33–34, 239/42, 239/44, 239/47, 239/51–54, 239/56, 239/58, 239/66–67, 239/72–74, 239/83–86, 239/123, 239/126, 239/147, 239/154.



Fragment kolekcji Zenona Szendo – działacza opozycji antykomunistycznej w regionie łódzkim (AIPN Łd, 237/19)



Fragment kolekcji Zenona Szendo – działacza opozycji antykomunistycznej w regionie łódzkim (AIPN Łd, 237/18)

bezdebitny (prasa związkowa, druki zwarte i ulotne) oraz materiały ikonograficzne (fotografie, plakaty, kalendarze, znaczki związkowe, proporczyki, prasowanki, pudełka zapalek z symbolami NSZZ „Solidarność”, znaczki pocztowe emitowane przez związek).

Dokumentacja ikonograficzna jest rozproszona w różnych rodzajach opisanych wyżej materiałów archiwalnych. Fotografie dotyczące „Solidarności” znajdziemy zarówno w aktach operacyjnych⁹² i administracyjnych⁹³ SB, jak i w aktach sądowych i prokuratorskich⁹⁴ oraz darach i kolekcjach prywatnych⁹⁵.

W 2007 r. z Laboratorium Kryminalistycznego KWP w Łodzi przejęto do zasobu IPN kilkadziesiąt filmów utrwalonych na taśmie 16 mm. Wśród nich znajdują się nagrania przedstawiające tzw. marsz głodowy kobiet zorganizowany przez ZR NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej 30 lipca 1981 r. oraz film o I KZD NSZZ „Solidarność” w Gdańsku⁹⁶.

Specyficznym źródłem historycznym są bez wątpienia pomoce ewidencyjne w formie kartotek operacyjnych oraz dzienników rejestracyjnych i archiwalnych. W obliczu ogromnej skali zniszczeń dokumentacji operacyjnej wytworzonej przez bezpiekę są one często, obok materiałów administracyjnych, jedynym źródłem pozwalającym odtworzyć przejawy aktywności SB, zarówno jeśli chodzi o sprawy operacyjne prowadzone wobec struktur i działaczy NSZZ „Solidarność”, jak i o przypadki tajnej współpracy z bezpieką. Dużą wartość poznawczą mają dane zawarte w Zintegrowanym Systemie Kartotek Operacyjnych, zawierającym informacje dotyczące wybrakowanych materiałów operacyjnych, w tym szczegółowe charakterystyki osobowych źródeł informacji⁹⁷. Niestety, źródła te są nie tylko przez wielu historyków niedoceniane, ale wręcz lekceważone.

Zagadnieniem wymagającym osobnego omówienia jest kwestia niszczenia w latach 1989–1990 materiałów wytworzonych przez SB, także tych związanych z podjętym tu tematem. Jak wspomniano, w lipcu 1989 r. SB zakończyła inwigilację struktur NSZZ

⁹² AIPN Łd, WUSW w Kaliszu: 0043/499, SOR „Inwalida”; 0043/518, SOS „Związek”; 0043/701, KE „Gospodyni”; 0043/710, KE „Troja”; 0043/734, KE „Klon”; AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 0031/329, t. 1, Teczka pracy TW „Justas”.

⁹³ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 0051/25, t. 3, Sprawa nielegalnego zgromadzenia w dniu 11 XI 1987 r. w Bełchatowie; AIPN Łd, WUSW w Sieradzu: 053/9, t. 3, Protokoły przeszukań dokonanych przez funkcjonariuszy KW MO/WUSW w Sieradzu (załączono fotografie medali pamiątkowych wydanych z okazji przyznania pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie); 053/10, t. 2, Akta czynności sprawdzających prowadzonych przez Wydział Śledczy KW MO/WUSW w Sieradzu w ramach pomocy prawnej (załączono fotografie napisów „o treści antypaństwowej” na terenie Łasku).

⁹⁴ Zob. AIPN Łd: 101/59, t. 1, Akta sprawy przeciwko Józefowi Sreniowskiemu; 101/62, t. 1–2, Akta sprawy przeciwko Leszkowi Maćczakowi i innym; 426/11, t. 1, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Mirosławowi Kozłowskiemu i innym; 426/12, Akta postępowania prokuratorskiego przeciwko Wojciechowi Budzyńskiemu i innym.

⁹⁵ AIPN Łd, Kolekcja: Andrzej Siuda, 432/1, Pacyfikacja siedziby ZR NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej przy ul. Piotrkowskiej 260 w Łodzi 13 XII 1981 r. (10 fotografii); AIPN Łd, Kolekcja: Wacław Gliściński, 453/25, Wiec zorganizowany przez ZR NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej (6 fotografii).

⁹⁶ AIPN Łd, WUSW w Łodzi: 375/16, [I] Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność”. Gdańsk; 375/23, „Marsz głodowy” zorganizowany w Łodzi 30 VII [1981 r.] przez ZR NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej. Fakt zachowania nagrań możemy zawdzięczać temu, że zostały one wykonane przez pion kryminalny KW MO w Łodzi. W przypadku pozostawienia ich w dyspozycji SB zostałyby zapewne zniszczone, podobnie jak większość dokumentacji fotograficzno-filmowej wytworzonej przez pion „B”, który w strukturze aparatu bezpieczeństwa PRL odpowiadał za tzw. obserwację zewnętrzną.

⁹⁷ AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim, 0051/226–238.

„Solidarność”, który miał odtąd być „ochroniany [...] na ogólnych zasadach przyjętych dla innych organizacji społecznych i zawodowych”⁹⁸. Decyzja ta była jedną z bezpośrednich przyczyn rozpoczęcia latem 1989 r. procesu niszczenia dokumentacji bezpieki. W drugiej kolejności, po zatarciu śladów świadczących o inwigilacji Kościoła katolickiego, w resorcie spraw wewnętrznych i wszystkich podległych mu jednostkach organizacyjnych zainicjowano niszczenie materiałów dotyczących organizacji i środowisk kontestujących ustrój polityczny PRL. Brakowano również materiały z poszczególnych teczek pracy osobowych źródeł informacji, powołując się na brak wartości operacyjnej zgromadzonej dokumentacji z powodu dokonujących się przemian politycznych, a proceder ten w języku funkcjonariuszy resortu został określony mianem „odchudzania teczek”⁹⁹.

Już we wrześniu 1989 r. dyrektor Departamentu III MSW gen. bryg. Krzysztof Majchrowski nakazał zniszczenie „wszelkich materiałów, planów pracy, szyfrogramów oraz wytycznych i zaleceń władz centralnych dotyczących «Solidarności»”, a polecenie to skrupulatnie było realizowane przez funkcjonariuszy SB.

Proces pustoszenia archiwów we wszystkich pionach bezpieki nabrał dynamiki w styczniu 1990 r., co było konsekwencją telekonferencji zorganizowanej 9 stycznia tr. z naczelnikami wojewódzkich urzędów spraw wewnętrznych, podczas której gen. dyw. Bogusław Stachura polecił: „Materiały archiwalne niszczyć zgodnie z wytycznymi – nieważne, że to się kiedyś przyda”. Dodatkowo gen. Majchrowski zarządził wyłączenie ze spraw operacyjnych materiałów uzyskanych od tajnych współpracowników, natomiast szef SB płk Jerzy Karpacz (jednocześnie poseł na Sejm PRL z ramienia PZPR) polecił odzyskać z organizacji partyjnych materiały operacyjne SB¹⁰⁰.

Informacje na temat działań prowadzonych przez funkcjonariuszy SB przedostały się do opinii publicznej w styczniu 1990 r., wobec czego 31 stycznia 1990 r. minister Kiszczak wydał decyzję „w sprawie zakazu niszczenia dokumentów w resorcie spraw wewnętrznych”¹⁰¹. Wspomniana decyzja była jednak spóźniona, a wobec osób zaangażowanych w niszczenie materiałów bezpieki nie wyciągnięto żadnych konsekwencji. Uznano bowiem, że proces ten nastąpił przed wydaniem przez gen. Kiszczaka stosownej decyzji.

Należy podkreślić, że fizyczne zliczenie zachowanych teczek i zestawienie ich z sygnaturami archiwalnymi nadanymi w pionie „C” SB nie pozwala na ostateczne określenie skali zniszczeń, gdyż także zachowane tecki zostały pozbawione znacznej części – o ile nie większości – znajdującej się w nich pierwotnie dokumentacji.

⁹⁸ *Służba Bezpieczeństwa wobec przemian...*, s. LV.

⁹⁹ Notatka służbowa inspektora WOG WUSW w Skierniewicach st. szer. Janusza Dąbrowskiego w sprawie niszczenia materiałów operacyjnych uzyskanych od osobowego źródła informacji, 13 X 1989 r. *Ibidem*, s. 456.

¹⁰⁰ R. Peterman, *Proces brakowania i niszczenia akt organów bezpieczeństwa państwa w latach 1954–1990 na przykładzie województwa łódzkiego* [w:] *Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006, s. 385.

¹⁰¹ Decyzja ministra spraw wewnętrznych gen. broni Czesława Kiszczaka w sprawie zakazu niszczenia dokumentacji wytworzonej przez SB, 31 I 1990 r. [w:] *Służba Bezpieczeństwa wobec przemian...*, s. 559; Rozkaz zastępcy szefa WUSW ds. SB w Piotrkowie Trybunalskim ppłk. Jarosława Zająca w sprawie niszczenia materiałów operacyjnych i archiwalnych wytworzonych przez SB, 1 II 1990 r. [w:] *Służba Bezpieczeństwa wobec przemian...*, s. 560; J. Jachowicz, *Palenie wzbronione*, „Gazeta Wyborcza”, 1 II 1990.

Z przedstawionej powyżej charakterystyki wynika, że mimo spustoszeń dokonanych w archiwach SB na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych, w archiwum IPN możemy odnaleźć dzisiaj wiele wartościowych i różnorodnych źródeł do prac nad dziejami „Solidarności”. Nie ulega wątpliwości, że badacze zajmujący się tą tematyką nie mogą przejść obojętnie obok wspomnianych wyżej archiwaliów.

Aneks

1. Wykaz przykładowych akt OZI z zasobu Oddziału IPN w Łodzi zawierających informacje dotyczące NSZZ „Solidarność”

AIPN Łd, WUSW w Łodzi: 0040/80, KTW „J”; 0040/248, KTW „JS”; 0040/287, TW „Michał”; 0040/567, t. 2, TW „Jan”; 0040/617, t. 2, TW „Wojciech”; 0040/686, TW „Romek”; 0040/756, KTW „HK”; 0040/784, KTW „JK”; 0040/785, TW „Grudzień”; 0040/787, KTW „KD”; 0040/912, TW „Andrzej”; 0040/1012, t. 2, TW „Warszawski”; 0040/1018, TW „Czarny”; 0040/1035, t. 2, TW „Frezja”; 0040/1036, t. 2, TW „Wojtek”; 0040/1090, TW „Wojtek”; 0040/1319, t. 2, TW „Drucik”; 0040/1432, t. 2, TW „Albin”; 0040/1440, t. 2, TW „Zygmunt”; 0040/1468, TW „Strzelec”; 0040/1488, t. 2, TW „Morawski”; 0040/1489, t. 2, TW „Kowalski”; 0040/1490, t. 2, TW „Muzyka”; 0040/1491, t. 2, TW „Róża”; 0040/1494, TW „Sigma”; 0040/1501, t. 2, TW „Michał”; 0040/1506, TW „Kacprzyk”; 0040/1508, KTW „KA”; 0040/1509, t. 2, TW „Stanisław”; 0040/1510, t. 1–2, TW „Konrad”; 0040/1523, t. 2, TW „Jędrek”; 0040/1535, t. 2, TW „Wróbel”; 0040/1536, TW „Kowalski”; 0040/1550, t. 2, TW „Olek”; 0040/1647, TW „Czarny”; 0040/1648, t. 2, TW „Jerzyk”; 0040/1668, t. 2, TW „Wirski”; 0040/1671, TW „S”; 0040/1676, t. 2, TW „Komar”; 0040/1680, TW „Leszczyński”; 0040/1682, TW „Robert”; 0040/1687, t. 2, TW „Stańczyk”; 0040/1724, TW „Lechu”; 0040/1730, t. 2, TW „Kaczka”; 0040/1734, TW „Bogdan”; 0040/1742, t. 2, TW „Bambuła”; 0040/1746, t. 2, TW „Jerzy Walczak”; 0040/1761, TW „Max”; 0040/1802, t. 2, TW „Arek”; 0040/1818, TW „Oleńka”; 0040/1823, TW „Stanisław”; 0040/1834, TW „Adam”; 0040/1835, TW „Jurek”; 0040/1837, TW „Leszek”; 0040/1838, t. 2, TW „Tutek”; 0040/1842, TW „Kuba”; 0040/1849, TW „Rysio”; 0040/1864, t. 1, TW „Alina”; 0040/1869, TW „Dominik”; 0040/1898, TW „Rozumny”; 0040/1903, t. 2, TW „Marciniak”; 0040/1907, t. 2, TW „Marek”; 0040/1920, t. 2, TW „Roman”; 0040/1932, t. 1, TW „Szczepański”; 0040/1950, TW „Mały”; 0040/1956, TW „Kwasiborski”; 0040/1960, TW „Siemion”; 0040/1961, t. 2, TW „Teresa”; 0040/1974, t. 2, TW „Jacek”; 0040/1977, t. 2, TW „Ewa”; 0040/1980, t. 2, TW „Marża”; 0040/1997, t. 2, TW „Ziutek”; 0040/2001, t. 1, TW „Wolski”; 0040/2024, TW „Wiesław”; 0040/2054, TW „Stanisław”; 0040/2074, t. 2, TW „Czesława”; 0040/2100, TW „Muzyk”; 0040/2159, TW „Grażyna”; 0040/2188, t. 2, TW „Karol”; 0040/2203, t. 2, TW „Miron”; 0040/2213, t. 2, TW „Robert”; 0040/2283, TW „Długi”; 0040/2301, TW „Orwo”; 0040/2326, TW „Syrenka”; 0040/2342, t. 1–2, TW „Jerzyk”; 0040/2350, t. 2, TW „Andrzej”; 0040/2356, TW „Daniel”; 0040/2361, t. 1–2, TW „Wojtek”; 0040/2445, t. 2, TW „Peter”; 0040/2446, t. 2, TW „Sławomir”; 0040/2472, t. 2, TW „Witek”; 0040/2473, t. 2, TW „Leszek”; 0040/2475, t. 2, TW „Arno”; 0040/2476, t. 2, TW „44”; 0040/2479, t. 2, TW „Adam”; 0040/2481, t. 2, TW „Bogdan”; 0040/2484, t. 2, TW „Zagłoba”; 0040/2493, t. 2, TW „Agat”; 0040/2494, t. 2, TW „Adamski”; 0040/2495, t. 2, TW „Darek”; 0040/2520, t. 2, TW „Mercedes”; 0040/2523, t. 2, TW „Beata”; 0040/2546, t. 2, TW „Karlik”; 0040/2547, t. 1–2, TW „Robert”; 0040/2773, t. 2, TW „Marian”; 0040/2781, TW „Figura”; 0040/2782, t. 2, TW „Grzegorz”; 0040/2784, TW „Derek”; 0040/2787, TW „Sławek”; 0082/1, t. 7–8, TW „Jarosław”; 0082/6, TW „Łukasz”; 0082/18, t. 3, TW „Naukowiec”; 0082/47, t. 2–4, TW „Boss”; 0082/48, t. 4–5, TW „Derek”; 0082/51, TW „Technik”; 0082/56, t. 2, TW „Jodłowska”; 0082/62, t. 2, TW „Gryf”; 0082/65, t. 2–3, TW „Wacław”; 0082/67, TW „Maria”; 0082/68, TW „Jan”.

AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim: 0031/4, TW „Marian”; 0031/9, TW „Wiktor”; 0031/18, t. 2, TW „Puchacz”; 0031/19, TW „Mika”; 0031/23, TW „Bartek”; 0031/29, TW „Wolski”; 0031/32, TW „Zdzisław”; 0031/33, TW „Roman”; 0031/45, TW „Ula”; 0031/48, TW „Zbyszek”; 0031/49, TW „Paweł”; 0031/57, TW „Janina”; 0031/63, TW „Bolek”; 0031/79, TW „Tadeusz”; 0031/87, TW „Robert”; 0031/90, TW „Curus”; 0031/91, TW „Sandacz”; 0031/93, TW „Opole”; 0031/101, TW „Jan”; 0031/114, TW „Burza”; 0031/116, TW „Drzazga”; 0031/119, TW „Stefan”; 0031/120, TW „Kelner”; 0031/136, TW „Cynk”; 0031/139, TW „Tadeusz”; 0031/141, t. 2, TW „Wiktor”; 0031/144, TW „Jola”; 0031/146, TW „Venus”; 0031/148, TW „Lech”; 0031/149, TW „Maj”; 0031/152, TW „Tonis”; 0031/158, t. 2, TW „Albin”; 0031/164, TW „Sławek”; 0031/165, TW „Stef”; 0031/166, TW „Jakub”; 0031/167, TW „Stasiek”; 0031/170, TW „Hanka”; 0031/173, TW „Zwrotny”; 0031/175, TW „Tomasz”; 0031/176, TW „Kazimierz”; 0031/178, TW „Utopistka”; 0031/179, TW „Elżbieta”; 0031/202, t. 1, TW „Marek”; 0031/203, TW „Roman”; 0031/207, TW „Rita”; 0031/208, TW „Motylek”; 0031/214, TW „Ryba”; 0031/215, TW „Sławomir”; 0031/220, TW „Marta”; 0031/223, t. 2, TW „Historyk”; 0031/230, TW „Tomek”; 0031/236, TW „Kierowca”; 0031/253, TW „Tolek”; 0031/295, TW „Alicja”; 0031/298, TW „Krzemień”; 0031/302, TW „Katarzyna”; 0031/316, TW „Karol”; 0031/328, t. 2, TW „Franek”; 0031/329, t. 1–2, TW „Justas”; 0031/346, TW „Adam”; 0031/348, TW „Szymek”; 0031/351, TW „Kowalski”; 0031/352, TW „Iza”; 0031/374, t. 2, TW „Tolek”; 0031/382, TW „Jacek”; 0031/386, TW „Wierzba”; 0031/389, t. 2, TW „J-2”; 0031/390, TW „Felek”; 0031/391, TW „Tokarz”; 0031/394, TW „Sławomir”; 0031/396, TW „Bolesław”; 0031/399, TW „Cezary”; 0031/400, TW „Marek”; 0031/405, TW „Las”; 0031/406, TW „Zygmunt”; 0031/419, TW „Chirurg”; 0031/421, TW „Metalurg”; 0031/423, t. 1–2, TW „Waldek”; 0031/425, TW „Wojciech”; 0031/431, TW „Konrad”; 0031/434, TW „Bartek”; 0031/439, TW „Zenek”; 0031/443, TW „Stelmach”; 0031/454, TW „Zbigniew”; 0031/458, TW „Długi”; 0031/467, TW „Bronek”; 0031/476, TW „Alina”; 0031/483, TW „Kot”; 0031/490, TW „San”, 0031/494, t. 1–2, TW „Jack”; 0031/496, TW „Hudy”; 0031/497, TW „Don”; 0031/511, t. 2, TW „Seweryn”; 0031/527, t. 2, TW „Adam”; 0031/547, TW „Mira”; 0031/551, t. 2, TW „Antek”; 0031/554, TW „Franciszek”; 0031/559, TW „Stanisław II”; 0031/572, TW „Janek”; 0031/585, TW „Jan”; 0031/591, TW „Jurek”; 0031/593, TW „Ignac”; 0031/606, t. 2, TW „Muzyk”; 0031/612, TW „Artur”; 0031/618, TW „Ryś”; 0031/619, TW „Henryk”; 0031/623, TW „Joanna”; 0031/627, TW „Zbyszek”; 0031/628, TW „Heniek”; 0031/630, TW „Nela”; 0031/633, TW „Kolekcjoner”; 0031/634, TW „Monika”; 0031/635, TW „Lucja”; 0031/642, TW „Kasia”; 0031/646, TW „Kazik”; 0031/684, TW „Felek”; 0031/687, TW „Waldek”; 0031/692, t. 2, TW „Stary”; 0031/706, TW „Kazimierz”; 0031/710, TW „Roman”; 0031/714, TW „Marian”; 0031/717, TW „Miroslaw”; 0031/723, TW „Zefir”; 0031/729, TW „Maciek”; 0031/740, t. 2, TW „Kazik”; 0031/908, TW „Nowy”; 0059/592, TW „Stanisław”; 0059/593, TW „Wiktor”; 0059/619, TW „Joanna de Arct” (!); 0059/711, TW „Drzazga”; 0059/713, TW „Kelner”; 0059/723, TW „Instruktor”; 0059/732, TW „Kalina”; 0059/738, TW „Tadeusz”; 0059/740, TW „Kowalski”, „Wiktor”; 0059/743, TW „Sławek”, „Jola”; 0059/793, KTW „MS”; 0059/808, TW „Ryś”; 0059/822, KTW „SZ”; 0059/824, KTW „WA”; 0059/841, TW „Ryba”.

AIPN Łd, WUSW w Sieradzu: 0037/197, t. 2–4, TW „Bartek”; 0037/240, KTW „GJ”; 0037/247, t. 1–2, TW „Marian”; 0037/249, t. 1, TW „Andrzej”; 0037/253, t. 2, TW

„Krzysztof”; 0037/255, t. 2, TW „Andrzej”; 0037/256, t. 2, TW „Marian”; 0037/260, t. 1–2, TW „Kodzak”/„Stasiek”; 0037/261, t. 1, TW „Jan”; 0037/270, t. 1–2, TW „Jadzia”; 0037/272, t. 1, TW „Janek”; 0037/274, t. 1–2, TW „Jacek”; 0037/292, t. 1–2, TW „Tadek”; 0037/306, t. 1–2, TW „Zenek”; 0037/329, t. 1–2, TW „Marian”; 0037/333, t. 2, TW „Alek”; 0037/503, t. 1–2, TW „Janek”; 0057/354, TW „Mariusz”; 0057/371, TW „Barbara”; 0057/384, TW „Janek”; 0057/397, KTW „WK”; 0057/401, TW „Prymas”; 0057/403, TW „Sławek”; 0057/406, TW „Kaśka”; 0057/421, TW „Zdzisław”; 0057/422, TW „Janicki”; 0057/424, KTW „US”; 0057/435, TW „Wiktor”; 0057/474, TW „Informatyk”; 0057/484, TW „Mirek”; 0057/506, TW „Lilka”; 0057/510, TW „Albin”; 0057/522, TW „Mistrz”; 0057/547, TW „Kasika”; 0057/548, TW „Radio”; 0057/549, TW „Pająk”; 0057/551, TW „Stefan”; 0057/552, KTW „HJ”; 0057/558, TW „Tomek”; 0057/560, TW „Filozof”; 0057/573, TW „Łaski”; 0057/574, TW „Marian”; 0057/576, TW „Gienek”; 0057/578, TW „Piotr”; 0057/582, TW „Felek”; 0057/586, TW „Wojtek”; 0057/643, KTW „LA”; 0057/659, TW „Aleksander”; 0057/720, TW „J”; 0057/722, TW „Adam”; 0057/723, TW „G-1”; 0057/726, TW „Rolnik”; 0057/729, TW „Rolnik”; 0057/737, TW „Barbara”; 0057/742, TW „Piotr”; 0057/750, TW „Ewa”; 0057/764, TW „Czwartek”; 0057/765, TW „Andrzej”; 0057/799, TW „Lucjan”; 0057/805, TW „Robert”; 0057/830, TW „Janek”; 0057/833, TW „Sławek”; 0057/837, TW „Jurek”; 0057/838, TW „Tadek”; 0057/841, TW „Calak”; 0057/843, TW „Maciej”; 0057/844, TW „Władysław”; 0057/849, TW „Baran”; 0057/856, TW „Janek”; 0057/898, TW „Maksiu”; 0057/936, TW „May”; 0057/956, TW „Jadzia”; 0057/958, TW „Janek”; 0057/960, TW „Jacek”; 0057/978, TW „Tadek”; 0057/993, TW „Zenek”; 0058/175, TW „Tomasz”.

AIPN Łd, WUSW w Skierniewicach: 0034/53, TW „Lis”; 0034/55, TW „Majewski”; 0034/76, TW „Piątkowski”; 0034/82, TW „Marian”; 0034/96, TW „Stanisław”; 0034/116, TW „Śruba”; 0034/118, TW „Zeus”; 0034/119, TW „Jan”; 0034/132, t. 2, TW „Kaśka”; 0034/136, t. 2, TW „Gałązka Jan”; 0034/137, t. 2, TW „Michał”; 0034/141, TW „Kozak”; 0034/142, t. 2, TW „Waldek”; 0034/143, t. 2, TW „Andrzej”; 0034/155, t. 1–2, TW „Martin”; 0034/156, t. 2, TW „Uparty”; 0034/158, t. 2, TW „Urszula”; 0034/160, t. 2, TW „Kowalski”; 0034/199, TW „Tadek”; 0034/231, t. 1–2, TW „Józek”; 0034/235, t. 2, TW „Sofuł”/„Sokół”/„Turski”; 0034/252, t. 2, TW „Lutek”; 0034/265, t. 1–2, TW „Sierżant”; 0034/283, t. 1–2, TW „Boryna”; 0063/18, TW „Walek”; 0063/78, TW „Lis”; 0063/80, TW „Majewski”; 0063/141, TW „Śruba”; 0063/166, TW „Kozak”; 0063/170, TW „Aga”; 0063/180, TW „Martin”; 0063/181, TW „Uparty”; 0063/183, TW „Urszula”; 0063/185, TW „Kowalski”; 0063/223, TW „Tadek”; 0063/236, TW „Odys”; 0063/255, TW „Józek”; 0063/288, TW „Sierżant”; 0063/306, TW „Boryna”.

2. Wykaz przykładowych spraw operacyjnych z zasobu Oddziału IPN w Łodzi dotyczących NSZZ „Solidarność”

AIPN Łd, WUSW w Kaliszu: 0043/345, KE „Sojusz”; 0043/346, Materiały operacyjne Grupy Specjalnej KW MO w Kaliszu zajmującej się rozpracowaniem TKK NSZZ „Solidarność” Wielkopolska Południowa; 0043/364, KE „Sekretarka”; 0043/365, KE „Skarbnik”; 0043/366, KE „Jagienka”; 0043/367, KE „Aktywista”; 0043/368, KE „Stolarz”; 0043/466, SOS „Literatura”; 0043/369, KE „Lokomotywa”; 0043/449, SOS „Datki”; 0043/462, KE „Klon”; 0043/465, KE „Klon”; 0043/498, SOR „Farmer”; 0043/499, SOR „Inwalida”; 0043/506, KE „Klon III”; 0043/508, KE „Stefek”; 0043/518, SOS „Związek”; 0043/521, KE „Samotny”; 0043/522, KE „Kałuża”; 0043/556, KE „Klon”; 0043/557, KE „Klon IV”; 0043/558, KE „Klon”; 0043/559, KE „Klon”; 0043/560, KE „Klon”; 0043/561, KE „Klon IV”; 0043/562, KE „Cegła”; 0043/594, KE „Mistrz”; 0043/701, KE „Gospodyni”; 0043/710, KE „Troja”; 0043/713, KE „Tokarz”; 0043/732, KE „Radca”; 0043/734, KE „Klon”; 0043/751, KE „Klon III”; 0043/753, KE „Klon IV”; 0045/1, KE „Hodowca”.

AIPN Łd, WUSW w Łodzi: 014/250, KE „Mariusz”; 014/983, KE „Tadek”; 014/998, SOS/KE „Łącznik II”; 014/1010, SOR „Nike”; 047/227, SOS/KE „Demokrata”; 047/228, KE „Walet”; 047/314, SOR „Sekretarka”; 047/320, SOS „Broszka”; 047/323, SOS/KE „Nauczycielka”, „Dewotka”; 047/336, KE „Delegat”; 047/339, KE „Listonosz”; 047/344, KE „Maria”; 047/345, KE „Orion”; 047/346, KE „Autor”; 047/347, SOS „Turysta”; 047/348, KE „Karateka”; 047/350, KE „Teodor”; 047/351, KE „Zygmunt”; 047/354, KE „Poligraf”; 047/356, SOS/SOR „Carmen”; 047/359, SOR „Próba”; 047/360, SOR „Fonika”; 047/361, SOR „Amok”; 047/364, SOS „Sekta”; 047/365, KE „Chory”; 047/367, SOS „Koteria”; 047/368, SOS „Majed”; 047/370, SOS „Raróg”; 047/371, KE „Ciołek”; 047/372, SOR „Strajk”; 047/373, SOR „Trop”; 047/374, SOR „Dekret”; 047/375, SOR „Lotna”; 047/377, SOR „Kanalizacja”; 047/378, KE „Narcyz”; 047/380, KE „Artystka”; 047/384, KE „Mucha”; 047/386, SOR/KE „Ponar”, „Prezes”; 047/387, SOS „Drzazga”; 047/388, SOR „Teofilów”; 047/390, SOR „Grupa”; 047/391, KE „Mechanik”; 047/392, KE „Mariusz”; 047/393, SOR/KE „Bracia”; 047/397, SOR „Kariera”; 047/400, KE „Napoleon”; 047/402, KE „Jurek”; 047/403, SOR „Technik”; 047/404, KE „Inżynier”; 047/405, SOR „Wpływowa”; 047/406, SOR „Adam”; 047/410, SOR „Murarz”; 047/414, SOS „Broszura” i SOR „Ekstrema”; 047/415, KE „Ślimak”; 047/416, KE „Minoga”; 047/419, KE „Mefisto”; 047/420, SOR „Rada” i KE „Krawiec”; 047/421, KE „Opomnik”; 047/423, KE „Abram”; 047/428, KE „Kanadyjczyk”; 047/429, KE „Nieświadomy”; 047/430, KE „Działacz”; 047/431, KE „Frezer”; 047/435, SOR „Propaganda” i SOS „Związek II”; 047/436, SOR „Drukarz”; 047/439, SOR „Autor”; 047/441, SOS „Piątka”; 047/444, KE „Niepoprawny”; 047/453, KE „Klakson”; 047/454, KE „Żagiel”; 047/455, KE „Jan”; 047/458, KE „Konstruktor”; 047/459, KE „Hans”; 047/467, SOS „Żigolo”; 047/471, SOS „Pająk”; 047/474, SOS „Doradca”; 047/487, KE „Technolog”; 047/488, KE „Uparty”; 047/489, KE „Trybun”; 047/493, SOS „Zyga”; 047/517, KE „Pierwszy”; 047/520, KE „Brodacz”; 047/525, KE „Return”; 047/533, KE „Urban”; 047/534, KE „Agitator”; 047/535, KE „Polityk”; 047/536, KE „Dewotka”; 047/546, SOR „Olimp”; 047/552, KE „Mechanik”; 047/555, KE „Emeryt”; 047/1225, KE „Tadek”; 047/1240, SOS/KE „Łącznik II”; 047/1251, SOS „Nike”; 071/1, KE „Ciężarna”.

AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim: 061/2, SOS/KE „Drukarz”; 067/250, SOS „Janusz”; 067/253, SOS „Delegat”; 067/254, SOS „Sygnet”; 067/258, SOS „Wyta-piacz”; 067/259, SOS „Bluzka”; 067/263, KE „Poligraf”; 067/264, KE „Łącznik”; 067/265, KE „Kasjerka”; 067/267, SOS „Dziewiarz”; 067/268, KE „Aktywista”; 067/269, SOS „Litwin”; 067/272, SOS „Rycerz”; 067/274, SOS „Staś”; 067/275, SOS „Tomek”; 067/279, KE „Szybki”; 067/285, SOS „Górnik”; 067/310, SOS „Piskorz”; 067/332, KE „Mały”; 067/339, SOS „Wykładzina”; 067/342, SOR „Powielacz”; 067/343, SOR „Kon-tra”; 067/344, SOS „Solidny”; 067/351, KE „Ewa”; 067/358, KE „Chudy”; 067/359, KE „Kropa”; 067/364, SOS „Wojak”; 067/370, KE „Dyrygent”; 067/372, KE „Wichrzyciel”; 067/378, KE „Bystry”; 067/386, KE „Ideolog”; 067/387, KE „Medalista”; 067/388, KE „Dziennikarz”; 067/392, KE „Konduktor”; 067/409, KE „Prezes”; 067/413, SOS „Fa-chowcy”; 067/416, SOS „Gracz”; 067/424, SOS „Negocjator”; 067/430, SOR „Hutnik”; 067/431, SOR „Apel”; 067/440, KE „Chudy”; 067/445, KE „Kurier”; 067/452, KE „Te-lefonistka”; 067/459, SOS „Szczupły”; 067/465, KE „Groch”; 067/477, SOR „Bibuła”; 067/484, SOR „Przeciwnicy”; 067/488, KE „Szef”; 067/489, KE „Nord”; 067/491, SOS „Naprawiacz”; 067/496, KE „Konus”; 067/541, SOS „Żeglarz”; 067/562, KE „Kolpor-ter”; 067/596, KE „Hodowca”; 067/601, KE „Budowlaniec”; 067/606, KE „Szrama”; 067/635, KE „Dama”; 067/637, KE „Ala”; 067/644, KE „Magazynier”; 067/645, KE „Karol”; 067/654, SOS „Korona”; 067/658, KE „Julian”; 067/659, KE „Skoczek”; 067/664, KE „Kozak I”; 067/689, SOS „Działacz”; 067/690, KE „Opiekun”; 067/691, SOS „Zebranie”; 067/695, KE „Kłapouch”; 067/700, KE „Kierowca”; 067/701, KE „Mały”; 067/708, KE „Elektryk”; 067/725, KE „Motaczka”; 067/733, SOS „Orzeł”; 067/741, KE „Technik”; 067/743, SOS „Wytrwali”; 067/751, KE „Prezes”; 067/752, KE „Gie-nek”; 067/760, SOS „Brodacz”; 067/767, KE „Nauczyciel”; 067/788, SOS „Grupa”; 067/810, KE „Tokarz”; 067/850, KE „Słuchacz”; 067/858, KE „Maja”; 067/874, KE „Na-uczyciel”; 067/887, SOS „Warszawiak”; 067/897, KE „Szybki”; 067/900, „Krojczy”; 067/905, KE „Przeźroczce”; 067/930, KE „Julia”; 067/956, KE „Geodeta”; 067/959, KE „Sportowiec”; 067/960, KE „Koordynator”; 067/961, KE „Prominent”; 067/962, KE „Oportunista”; 067/964, KE „Turystka”; 067/971, KE „Leśnik”; 067/985, SOR „Naiwni”; 067/1001, KE „Rolnik”; 067/1006, KE „Meliorant”; 067/1016, KE „Redaktor”; 067/1049, KE „Kozak”; 067/1050, SOR „Włókniarz”; 067/1056, SOR „Klasztor”; 067/1057, SOR „Przeciwnicy”; 067/1058, SOR „Struktura”; 067/1059, SOR „Paulina”; 067/1060, SOR „Energetyk”; 067/1061, SOR „Organizacja”; 067/1062, SOR „Baza”; 067/1063, SOS „Pocztowiec”; 067/1064, SOR „Grupa”; 067/1065, SOS „Świt”; 067/1066, SOS „Kierowca”; 067/1067, SOS „Struktura”; 067/1068, SOS „Bumerang”; 067/1069, SOS „Łącznik”; 067/1070, SOS „Automatyk”; 067/1071, SOS „Działacz”; 067/1072, SOS „Sztandar”; 067/1073, SOS „Związek”; 067/1074, SOS „Grupa”; 067/1075, SOS „Ogniwo”; 067/1076, SOS „Hutnicy”; 067/1077, SOS „Kierowcy”; 067/1078, SOS „Działacze”; 067/1079, SOS „Związek”; 067/1080, SOS „Działacze”; 067/1081, SOS „Powtórzenie”; 067/1082, SOS „Gwarek”; 067/1083, SOS „Optymiści”; 067/1084, SOS „Om”; 067/1085, SOS „Kruszywo”; 067/1086, SOS „Odlewnicy”; 067/1087, SOS „Grupa”; 067/1088, SOS „Stacja”; 067/1089, SOR „Naiwni”; 067/1090, SOS „Fadom”; 067/1091, SOS „Pogląd”; 067/1092, SOS „Niezależni”; 067/1093, SOS „Egzemplarz”; 067/1094, SOS „Kolporter”; 067/1095, SOR „Optymiści”; 067/1096, SOS „Powrót”; 067/1097, KE „Tokarz”; 067/1098, KE „Drukarz”; 067/1100, SOR „Optymi-

ści”; 067/1101, SOR „Realiści”; 067/1104, SOR „Ekipa”; 067/1106, KE „Nauczyciel”; 067/1110, KE „Mechanik”; 067/1115, KE „Leski”; 067/1116, KE „Mistrz”; 067/1117, KE „Działacz”.

AIPN Łd, WUSW w Sieradzu: 038/309 (055/226, mf), SOS „Kultura”; 038/353 (055/312, mf), SOS „Opozycja”; 038/363 (055/348, mf), SOS „Orzeł”; 038/366 (055/357, mf), SOR „Kontroler”; 055/290, SOS „Ramol”; 055/294, SOS „Naiwniak”; 055/296, SOS „Saba”; 055/302, SOS „Muzykant”; 055/310, SOS „Malarz”; 055/324, KE „Działek”; 055/336, KE „Inżynier”; 055/338, KE „Ambitny”; 055/340, KE „Wolny”; 055/341, KE „Krzywy”; 055/342, KE „Wieśniak”; 055/343, KE „Nafciarz”; 055/349, KE „Mistrz”; 055/380, SOS „Drukarnia”; 055/392, KE „Róża”; 055/393, KE „Drobiaz”; 055/394, KE „Młynarz”; 055/395, KE „Klon”; 055/396, KE „Maria”; 055/439, SOR „Odnowiciele”; 055/479, KE „Elektryk”; 055/497, SOS „Kobiety”; 055/564, SOR „Układ-1”; 055/587, KE „Ogrodnik”; 055/654, SOR „Organizator”.

AIPN Łd, WUSW w Skierniewicach: 035/25, KE „Masarz”; 035/36, KE „Palacz”; 035/38, KE „Sekretarka”; 035/44, KE „Lis”; 035/46, KE „Kierowca”.

3. Wykaz spraw śledczych SB z zasobu Oddziału IPN w Łodzi prowadzonych przeciwko drukarzom i kolporterom ulotek, prasy i wydawnictw bezdebitowych, uczestnikom demonstracji ulicznych oraz organizatorom podziemnych struktur NSZZ „Solidarność”

AIPN Łd, WUSW w Kaliszu: 0043/770, Akta śledztwa przeciwko Henrykowi Wysockiemu; 0043/773, Akta śledztwa przeciwko Piotrowi Tumiłowiczowi; 0043/775, Akta śledztwa przeciwko Teresie Szymańskiej; 0043/776, Akta śledztwa przeciwko Wojciechowi Kościelniakowi; 0043/778, t. 1–2, Akta śledztwa przeciwko Stanisławowi Leszczyńskiemu; 0043/780, Akta kontrolne śledztwa w sprawie kolportażu ulotek o treści „antypaństwowej” na terenie woj. kaliskiego; 0043/782, Akta śledztwa przeciwko Czesławowi Guździłowi; 0043/784, Akta śledztwa przeciwko Stefanowi Łyszczakowi; 0043/787, Akta kontrolne śledztwa w sprawie kontynuowania działalności związkowej przez ZR NSZZ „Solidarność” Wielkopolska Południowa w Kaliszu; 0043/788, Akta śledztwa przeciwko Markowi Węgrzynowi; 0043/791, Akta kontrolne śledztwa przeciwko Wiesławowi Chossie; 0043/792, Akta śledztwa przeciwko Janowi Stanisławskiemu i innym; 0043/795, Akta śledztwa przeciwko Edwardowi Janowi Grzelińskiemu i innym; 0043/796, Akta śledztwa przeciwko Mieczysławowi Roszce; 0043/803, Akta kontrolne śledztwa w sprawie prowadzenia działalności związkowej przez nieustalone osoby i wysyłanie przez nie listów z groźbami do osób pełniących funkcje polityczne na terenie Ostrowa Wielkopolskiego; 0043/808, Akta śledztwa przeciwko Adamowi Marcinkowskiemu; 0043/810, Akta śledztwa przeciwko Stanisławowi Strzeleckiemu i innym; 0043/813, t. 1–7, Akta śledztwa w sprawie kontynuowania działalności związkowej przez działaczy NSZZ „Solidarność”; 0043/818, Akta śledztwa przeciwko Marii Bykowskiej i Włodzimierzowi Jędrasikowi; 0043/819, Akta śledztwa przeciwko Stanisławowi Sobczakowi i Zdzisławowi Wielgoszowi; 0043/820, Akta śledztwa przeciwko Antoniemu Pietkiewiczowi; 0043/821, Akta śledztwa przeciwko Jackowi Malcowi; 0043/822, Akta śledztwa przeciwko Januszowi Pietkiewiczowi; 0043/824, Akta śledztwa przeciwko Kazimierzowi Patryasowi; 0043/833, Akta śledztwa przeciwko Tadeuszowi Plucińskiemu; 0043/834, Akta śledztwa przeciwko Franciszkowi Lipowskiemu; 0043/838, Akta kontrolne śledztwa przeciwko Elżbiecie Kramarskiej i Elżbiecie Kubasik; 0043/841, Akta śledztwa przeciwko Jackowi Jakubowskiemu i innym; 0043/846, Akta śledztwa przeciwko Bogusławowi Śliwie.

AIPN Łd, WUSW w Łodzi: pf 15/212, Akta śledztwa przeciwko Kazimierzowi Jagielle; pf 15/213, t. 1–2, Akta śledztwa przeciwko Januszowi Matusiakowi; pf 15/214, Akta śledztwa przeciwko Elżbiecie Stanek; pf 15/235, Akta śledztwa przeciwko Bogusławowi Czerwińskiemu; pf 15/242, Akta śledztwa przeciwko Markowi Turskiemu; pf 15/247, Akta śledztwa przeciwko Andrzejowi Błażejewiczowi; pf 15/247, Akta śledztwa przeciwko Pawłowi Gayczakowi; pf 15/248, Akta śledztwa przeciwko Stefanowi Sadkowskiemu i innym; pf 15/249, Akta śledztwa przeciwko Cezaremu Zarzyńskiemu i Irenie Dunowskiej; pf 15/250, Akta śledztwa przeciwko Kazimierzowi Luberze; pf 15/252, Akta śledztwa przeciwko Alfredzie Moczekowskiej; pf 15/253, Akta śledztwa przeciwko Janisławowi Gogolewskiemu i innym; pf 15/255, Akta śledztwa przeciwko Wojciechowi Słodkowskiemu; pf 15/256, Akta śledztwa przeciwko Marianowi Głowackiemu i innym; pf 15/263, Akta śledztwa przeciwko Jerzemu Chizińskiemu; pf 15/265,

Akta śledztwa przeciwko Marianowi Pasiece i Jerzemu Kunce; pf 15/279, Akta śledztwa przeciwko Barbarze Hanuszkiewicz; pf 15/280, Akta śledztwa przeciwko Halinie Podlaskiej i innym; pf 15/291, Akta śledztwa przeciwko Ryszardowi Skrzypczykowi; pf 15/294, Akta śledztwa przeciwko Aleksandrowi Staniakowi i innym; pf 15/299, Akta śledztwa przeciwko Waławowi Popławskiemu; pf 15/300, Akta śledztwa przeciwko Stanisławowi Szymańskiemu i innym; pf 15/301, Akta śledztwa przeciwko Ligii Montygierd-Łojbo; pf 15/302, Akta śledztwa przeciwko Wojciechowi Budzyńskiemu i Zbigniewowi Popławskiemu; pf 15/313, Akta śledztwa przeciwko Pawłowi Wielechowskiemu; pf 15/326, Akta śledztwa przeciwko Józefowi Śreniowskiemu; pf 15/342, Akta śledztwa przeciwko Włodzimierzowi Brzęczkowi; pf 15/344, Akta śledztwa przeciwko Janowi Sobczakowi; pf 15/357, Akta śledztwa przeciwko Jadwidze Maćczak; pf 15/370, Akta śledztwa przeciwko Romanowi Przybylińskiemu; pf 15/375, Akta śledztwa przeciwko Jerzemu Nagórskiemu i innym; pf 15/381, Akta śledztwa przeciwko Wiesławowi Żyżniewskiemu; pf 15/386, Akta śledztwa przeciwko Kazimierzowi Luberze; pf 15/388, Akta śledztwa przeciwko Stanisławowi Kowalskiemu; pf 15/391, Akta śledztwa przeciwko Zbigniewowi Kucharkowi; pf 15/399, Akta śledztwa przeciwko Henrykowi Hetce i innym; pf 86/16, t. 1–2, Akta śledztwa przeciwko Henrykowi Jaranowskiemu i innym.

AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim: pf 33/4, Akta dochodzenia w sprawie kolportażu ulotek o treści „antypaństwowej” w Bełchatowie i Piotrkowie Trybunalskim; pf 68/67, Akta śledztwa przeciwko Czesławowi Justynie i Maciejowi Wełnowskiemu; pf 68/68, Akta śledztwa przeciwko Lesławowi Szubertowi i Wiesławowi Zamolskiemu; pf 68/72, Akta śledztwa przeciwko Romanowi Derzyńskiemu; pf 68/78, Akta śledztwa przeciwko Aleksandrowi Manowskiemu; pf 68/79, Akta kontrolne śledztwa przeciwko Ryszardowi Wędrychowiczowi i innym; pf 68/82, Akta śledztwa przeciwko Zbigniewowi Matyśkiewiczowi i innym; pf 68/83, Akta śledztwa przeciwko Jackowi Brózdzie; pf 68/90, Akta śledztwa przeciwko Zenonowi Skrobiszowi; pf 68/91, Akta śledztwa przeciwko Janowi Sikowi i Teresie Turskiej; pf 68/97, Akta śledztwa przeciwko Maciejowi Kujawińskiemu; pf 68/114, Akta śledztwa przeciwko Kazimierzowi Kurzykowi; pf 68/116, Akta kontrolne dochodzenia przeciwko Teresie Lechowskiej (zał. plan wydziałów III, V i Śledczego przeprowadzenia kombinacji operacyjnej z udziałem TW „Marek” w stosunku do tzw. grupy piotrkowskiej podziemnej „Solidarności”, rozpracowywanej w ramach SOR krypt. „Grupa” i „Edytor”); pf 68/122, Akta śledztwa przeciwko Eugeniuszowi Goździkowi; pf 68/133, Akta śledztwa przeciwko Włodzimierzowi Wilczakowi i Józefowi Harasimowiczowi; pf 68/135, Akta śledztwa przeciwko Krzysztofowi Uptasowi i innym; pf 68/138, Akta śledztwa przeciwko Marianowi Nawrotowi; pf 68/142, Akta śledztwa przeciwko Leszkowi Jabłońskiemu; pf 68/145, Akta śledztwa przeciwko Grzegorzowi Goździkowi i innym; pf 68/155, Akta kontrolne dochodzenia w sprawie kolportażu ulotek wzywających do bojkotu uroczystości z okazji 1 Maja w 1986 r. w Bełchatowie; pf 68/164, Akta śledztwa przeciwko Grażynie Krzętowskiej i innym; pf 68/168, Akta śledztwa przeciwko Waldemarowi Wolskiemu.

AIPN Łd, WUSW w Sieradzu: pf 39/32, Akta śledztwa przeciwko Henrykowi Krzanowskiemu i innym; pf 39/36, Akta kontrolne postępowania przygotowawczego przeciwko Wiesławowi Krzywaźni; pf 39/37, Akta kontrolne postępowania przygotowawczego przeciwko Waldemarowi Wiszniewskiemu i innym; pf 39/40, Akta śledztwa przeciwko Marianowi Pertkiewiczowi; pf 39/46, Akta kontrolne postępowania

przygotowawczego przeciwko Zofii Wójtowicz i innym; pf 39/47, Akta śledztwa przeciwko Krzysztofowi Sokołowskiemu i innym.

AIPN Łd, WUSW w Skierniewicach: pf 36/22, t. 1–2, Akta kontrolne śledztwa w sprawie nieumyślnego spowodowania pożaru w budynku KM PZPR w Skierniewicach w dniu 15 IV 1982 r.; pf 36/23, Akta śledztwa przeciwko Zbigniewowi Kokowi i Witoldowi Ufie; pf 36/24, t. 1–2, Akta kontrolne śledztwa w sprawie drukowania i rozrzucania na terenie Żyrardowa ulotek wzywających do strajku; pf 36/33, Akta śledztwa przeciwko Adamowi Fornalikowi; pf 36/35, Akta śledztwa w sprawie prowadzenia nielegalnej drukarni we wsi Marysin; pf 36/37, Akta śledztwa przeciwko Kazimierzowi Rokickiemu i innym; pf 36/38, t. 1–2, Akta śledztwa przeciwko Annie Augustyn-Urbanowicz i innym; pf 36/40, Akta śledztwa przeciwko Zbigniewowi Rokickiemu; pf 36/46, Akta dochodzenia przeciwko Adamowi Drzewoszewskiemu i Franciszkowi Bucznemu; pf 36/49, t. 1–2, Akta w sprawie czynności sprawdzających mających na celu ustalenie zasadności wszczęcia postępowań przygotowawczych prowadzonych przez Wydział Śledczy KW MO/WUSW w Skierniewicach w latach 1982–1983; pf 65/23, Akta śledztwa przeciwko Mariannie Mileczarek; pf 65/28, Akta śledztwa przeciwko Danucie Modelewskiej i Joannie Kwiatkowskiej; pf 65/29, Akta śledztwa przeciwko Henrykowi Wnukowi; pf 65/48, Akta śledztwa przeciwko Grzegorzowi Popielczykowi.

4. Wykaz planów pracy, sprawozdań i meldunków operacyjnych dotyczących NSZZ „Solidarność” przesyłanych do MSW i do instancji partyjno-państwowych

AIPN Łd, WUSW w Kaliszu: 0167/1–2, Informacje dzienne Zespołu Informacyjnego Gabinetu Ministra Spraw Wewnętrznych i meldunki informacyjne Biura Operacyjnego KG MO dotyczące sytuacji polityczno-operacyjnej oraz przestępczości kryminalnej na terenie kraju w latach 1989–1990; 0168/1–5, Informacje dzienne Zespołu Informacyjnego Gabinetu Ministra Spraw Wewnętrznych i meldunki informacyjne Biura Operacyjnego KG MO dotyczące sytuacji polityczno-operacyjnej oraz przestępczości kryminalnej na terenie kraju za 1989 r.; 0044/2, t. 11–13, 15–17, Plany pracy SB KW MO/WUSW w Kaliszu na lata 1981–1986; 0044/2, t. 18, Analiza Wydziału Śledczego WUSW w Kaliszu dotycząca przestępczości politycznej oraz zagrożenia w tym zakresie w woj. kaliskim w okresie od 13 XII 1981 r. do 30 XI 1983 r.; 0044/10, t. 1–2, Informacje i szyfrogramy dotyczące sytuacji gospodarczej, społeczno-politycznej, operacyjnej i stanu bezpieczeństwa na terenie woj. kaliskiego przesyłane przez zastępcę komendanta wojewódzkiego MO/szefa WUSW ds. SB w Kaliszu do władz administracyjno-partyjnych woj. kaliskiego i Gabinetu Ministra Spraw Wewnętrznych za lata 1980–1983; 0044/12, Plany pracy Wydziału III KW MO/WUSW w Kaliszu na lata 1980 i 1982–1988; 0044/13, t. 1, Wyciąg z problemowego planu pracy SB WUSW w Kaliszu w zakresie pozyskań osobowych źródeł informacji przez poszczególne RUSW z terenu woj. kaliskiego na 1985 r. i oceny realizacji planu pracy za 1984 r.; 0044/19, t. 20–22, Szyfrogramy i informacje zastępcy szefa WUSW ds. SB w Kaliszu oraz jednostek operacyjnych SB WUSW w Kaliszu i RUSW z terenu woj. kaliskiego dotyczące sytuacji społeczno-politycznej i operacyjnej na terenie woj. kaliskiego za lata 1988–1990; 0044/28, t. 13, Etat i zakres działania z 1986 r., plany pracy Wydziału Śledczego KW MO/WUSW w Kaliszu na lata 1977–1986 oraz analizy stanu moralno-politycznego i dyscypliny pracowników wymienionego wydziału za lata 1982–1985 (m.in. problemowe plany pracy SB KW MO/WUSW na lata 1976–1983, plany narad roboczych kierownictwa SB KW MO w Kaliszu); 0044/32, Wykaz postępowań przygotowawczych i osób podejrzanych, w stosunku do których nie zarejestrowano orzeczeń sądowych w Wydziale „C” WUSW w Kaliszu z 1988 r. (zał. meldunki naczelnika Wydziału Śledczego WUSW w Kaliszu o wyrokach z lat 1984–1988).

AIPN Łd, WUSW w Łodzi: pf 88/1, t. 1–2; pf 88/2, t. 1–6; pf 88/3, t. 1–4, Kopie meldunków operacyjnych w systemie ESEZO za lata 1980–1983; pf 88/5, Plany działań operacyjnych Wydziału IIIA KW MO w Łodzi na lata 1980–1981; pf 88/6, Plany kwartalne działań operacyjno-profilaktycznych Wydziału V KW MO/WUSW w Łodzi na lata 1982–1983; pf 13/440, t. 1–6; pf 13/441, t. 1–6, Meldunki dzienne WUSW w Łodzi dotyczące sytuacji polityczno-operacyjnej na terenie woj. łódzkiego przesyłane do MSW w okresie od 1 I 1985 r. do 30 XII 1986 r.; pf 13/442, t. 1–2, Oceny miesięczne KW MO/WUSW w Łodzi dotyczące sytuacji polityczno-operacyjnej na terenie woj. łódzkiego w zakresie problematyki SB oraz przestępczości kryminalnej i gospodarczej przesyłane do dyrektora Gabinetu Ministra Spraw Wewnętrznych od grudnia 1982 r. do lutego 1985 r.; pf 10/974, t. 3, Oceny stanu bezpieczeństwa wewnętrznego sporządzane przez Wydział III KW MO w Łodzi dotyczące woj. łódzkiego za luty 1979 r. – listopad 1980 r.; pf 10/977, t. 4, Informacje dotyczące sytuacji społeczno-politycznej na terenie Łodzi

przesyłane przez zastępcę komendanta wojewódzkiego MO ds. SB w Łodzi do władz administracyjno-partyjnych woj. łódzkiego za grudzień 1979 r. – grudzień 1980 r.

AIPN Łd, WUSW w Piotrkowie Trybunalskim: 0051/25, t. 2, Sprawozdania statystyczne Wydziału Śledczego WUSW w Piotrkowie Trybunalskim – sprawozdania kwartalne z pracy, zestawienia kwartalne obrazujące stan i zmiany dotyczące spraw i osób podejrzanych objętych postępowaniami oraz zestawienia roczne dotyczące orzecznictwa sądów I i II instancji za lata 1987–1990; 0316/2–3, Oceny stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w woj. piotrkowskim w latach 1986–1987; 0051/80, t. 1, podteczki 1–5, Plany pracy operacyjnej i sprawozdania w zakresie kontrwywiadowczego zabezpieczenia terenu przesyłane z jednostek terenowych do Wydziału II WUSW w Piotrkowie Trybunalskim; 0051/153, Plany działań operacyjnych wobec nielegalnych struktur i działaczy NSZZ „Solidarność” oraz analizy i informacje operacyjne SB RUSW w Tomaszowie Mazowieckim dotyczące sytuacji społeczno-politycznej na terenie Tomaszowa Mazowieckiego przesyłane do Wydziału III i Inspektoratu 2 WUSW w Piotrkowie Trybunalskim oraz omówienie działalności NSZZ „Solidarność” w latach 1980–1989; 0051/223, Szyfrogramy dzienne szefa WUSW w Piotrkowie Trybunalskim dotyczące sytuacji społeczno-politycznej na terenie woj. piotrkowskiego przesyłane do dyrektora Gabinetu Ministra Spraw Wewnętrznych od 17 X 1989 r. do 23 IV 1990 r.

AIPN Łd, WUSW w Sieradzu: 228/1; 228/2, t. 1–2; 228/3, t. 1–3; 228/4, t. 1–3; 228/8, t. 1–4; 228/9, t. 1–4; 228/10, t. 1–2; 228/11, t. 1–2; 228/12, t. 1–4; 228/13, Informacje dzienne KW MO w Sieradzu dotyczące sytuacji polityczno-operacyjnej w woj. sieradzkim przesyłane w ramach operacji „Lato ’80” do dyrektora Gabinetu Ministra Spraw Wewnętrznych za lata 1980–1990; 268/1–15, Meldunki, szyfrogramy i informacje dzienne KW MO w Sieradzu dotyczące sytuacji polityczno-operacyjnej w woj. sieradzkim wytworzone w ramach operacji „Lato ’80” w latach 1981–1983; 269/1–2, Meldunki operacyjne, szyfrogramy i informacje dzienne dotyczące sytuacji polityczno-operacyjnej w woj. sieradzkim w 1983 r.

AIPN Łd, WUSW w Skierniewicach: 052/59, t. 8–14, Meldunki operacyjne Wydziału V WUSW w Skierniewicach dotyczące prowadzonych spraw operacyjnych opracowane w systemie informatycznym ESEZO-V za lata 1982–1990; 052/60, t. 1, 5, Plany pracy, oceny, analizy i sprawozdania Samodzielnej Sekcji VI/Wydziału VI WUSW w Skierniewicach za lata 1985–1989; 052/99, Meldunki operacyjne Wydziału III i Wydziału V KW MO/WUSW w Skierniewicach przesyłane do Wydziału I Departamentu III i Departamentu V MSW za lata 1982–1985; 066/3–6, Oceny sytuacji polityczno-operacyjnej i prognozy jej rozwoju na terenie woj. skierniewickiego oraz plany i sprawozdania z pracy pionów II, III, IV, V, VI, paszportów, śledczego WUSW w Skierniewicach i jednostek podległych za lata 1983–1986; 052/58, Informacje dzienne opracowane przez Zespół Analityczny WUSW w Skierniewicach dotyczące bieżącej sytuacji gospodarczej i społeczno-politycznej na terenie woj. przesyłane do władz administracyjno-partyjnych za okres od 13 I 1988 r. do 5 I 1990 r.

Sieradz, dnia 16 11 1980 r. 2
6

"ZATWIERDZAM" TAJNE SPEC ZNACZENIA

EGZ. POJ. ZATWIERDZONO

KOM. MILICJI W SIERADZU
W SIA...
01 L. dz. 100/129/R

W N I O S E K

o założenie sprawy obiektywnej na Tymczasowy Międzyzakładowy Komitet Założycielski NSZZ "SOLIDARNOSC" - Ziemia Sieradzka w Zduńskiej Woli krypt. "SAMOZWANCY".

27.09.1980 r. z inicjatywy działacza ROPCio Józefa JANOWSKIEGO powstał TMKZ NSZZ "SOLIDARNOSC" - Ziemia Sieradzka z siedzibą w Zduńskiej Woli.

W skład 5-osobowego zarządu ww. MKZ weszli m.in.:

1. przewodniczący - Zenon BOROWSKI ur. 10.05.1945 r. zatr. jako mistrz zbrojarni w "FADOMIE" w Zduńskiej Woli, bezpartyjny, inicjator 2 przerw w pracy, wielokrotnie karany za przestępstwa kryminalne.
2. wiceprzewodniczący - Henryk NEBOR ur. 16.04.1951 r. zatr. jako maszynista maszyn do papy w "IZOLACJI" w Zd. Woli, bezpartyjny, inicjator przerwy w pracy.
3. sekretarz - Józef JANOWSKI, działacz ROPCio, figurant Wydz. III KWMO w Sieradzu.

Komitet MKZ w Zduńskiej Woli skupia wokół siebie nieliczne grupy członków NSZZ z Fabryki Domów "FADOM" w Zduńskiej Woli i z Przedsiębiorstwa Izolacji Wodoszczelnej "IZOLACJA" w Zduńskiej Woli. Czynną usilne starania o uzyskanie wpływów

Wniosek o wszczęcie SO „Samozwańcy” prowadzonej przez Wydział IIIA KW MO w Sieradzu przeciwko TMKZ NSZZ „Solidarność” Ziemi Sieradzkiej w Zduńskiej Woli (AIPN Łd, 020/8)

Sieradz, dnia 1989.05.23 255
d.oi-24

~~TAJNE SPECJALNE~~
Egz. nr 2

NACZELNIK WYDZIAŁU III
WUSW W SIERADZU

Van Zuzala (Tow. Zakochani) albo "Senatorski" - 23.05.89

Posiadamy wiarygodną informację, że Komitet Obywatelski "Solidarności" planuje zorganizować w dniu 28 maja br. w amfiteatrze (jeżeli nie uda się im załatwić amfiteatru to na pl. Gen. Świerczewskiego) imprezę propagandową związaną z wyborami.

Planują również włączyć do akcji propagandowej aktorów: Kazimierza Kaczora, Annę Nehrebecką. Z informacji wynika, że pomocą "Solidarności" służą również inni aktorzy: Damian i Maciej Damięccy, Fridman, K. Jędrusik, Kamas, M. Kociniak, Władysław Kowalski, Michnikowski, A. Seniuk, R. Wilhelmi i Tadeusz Borowski.

Akcją propagandową Komitetu Obywatelskiego "Solidarności" w Sieradzu kieruje nasz figurant Michał Gorczyca, który w jednej z rozmów dot. "załatwiania" amfiteatru brał pod uwagę dni 27-28 maja, co świadczy że nie ma jeszcze ściśle ustalonego terminu wyżej wymienionej imprezy.

Wykonano w 2 egz.

Egz. nr 1 - adresat

Egz. nr 2 - a/a

Opr. TK/SS

L.dz.m. 00195/89

NACZELNIK WYDZIAŁU VI
WUSW w Sieradzu
1009
Kpt. M. 8

255
158
246
257

*Zaproszenie s.i.
A. B. S. S. obywat. — 89-05-24*

WOJ. GŁ. O SPRAWY WE WŁ.
w Sieradzu

Wpłynęło, dnia 24.05.89

21 Nr. 1009310

Meldunek uzupełniający do SO „Senator” prowadzonej przez WUSW w Sieradzu w zawiązku z kampanią wyborczą w 1989 r. (AIPN Łd, 020/17)



**Marsz głodowy w Łodzi
zorganizowany przez ZR NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej 30 lipca 1981 r.
(AIPN Łd, 401/10, Dar Włodzimierza Markowskiego)**

III K. 122 / 81 - domaszyn, A⁴ 2001-04-06

Dawód rzeczowy karta _____ Wyłączono sprawę co do charakteru _____
 Zażądano dn. 16. XII. 1981r. _____ Karta _____
 Umieszczono dn. 11. XII. 1981r. _____
 1988-05-11

TERMINY:

Wojewódzki Sąd Wojewódzki w Łodzi
 182-181/82 dn. 31.12.82

ARESZT
 711.153/17.12

AKTA

w sprawie karnej

1) Andrzeja Słowika
 2) Jerzego Kropiwnickiego

art. 46 pkt. 1 i 2 Dekretu z 13. XII. 1981r. o sta

Sąd Wojewódzki w Łodzi - Wydział Karny
 Plac Debrzowski Nr 4
 90-001 Łódź

Sąd Wojewódzki Najwyższy w _____

Prot. A. Przekazanie w składnicy akt przez lat _____ po czym przekazano do właści- wego Archiwum Państwowego. SĘDZIA _____ (podpis i data) _____ 7. MAR 1986 Kłono do składnicy akt _____ Nr wykazu _____ Nr porządkowy wykazu _____ SEKRETARZ (podpis) _____	Prot. B. Przekazanie w składnicy akt przez lat _____ całe akta karty _____ po czym akta przekazano na makulaturę. Przed przekazaniem na makulaturę wyciążono karty akt _____ jako należące do lat -A SĘDZIA _____ (podpis i data) _____ Kłono do składnicy akt _____ Nr wykazu _____ Nr porządkowy wykazu _____ SEKRETARZ (podpis) _____ *) Kłono wykaz akt _____
--	---

(Gdy sprawa przechodzi na raz drugi lub trzeci do instancji odwoławczej, poprzednią sygnaturę
 tejże instancji należy przekreślić na akcie czerwonym stamperem).

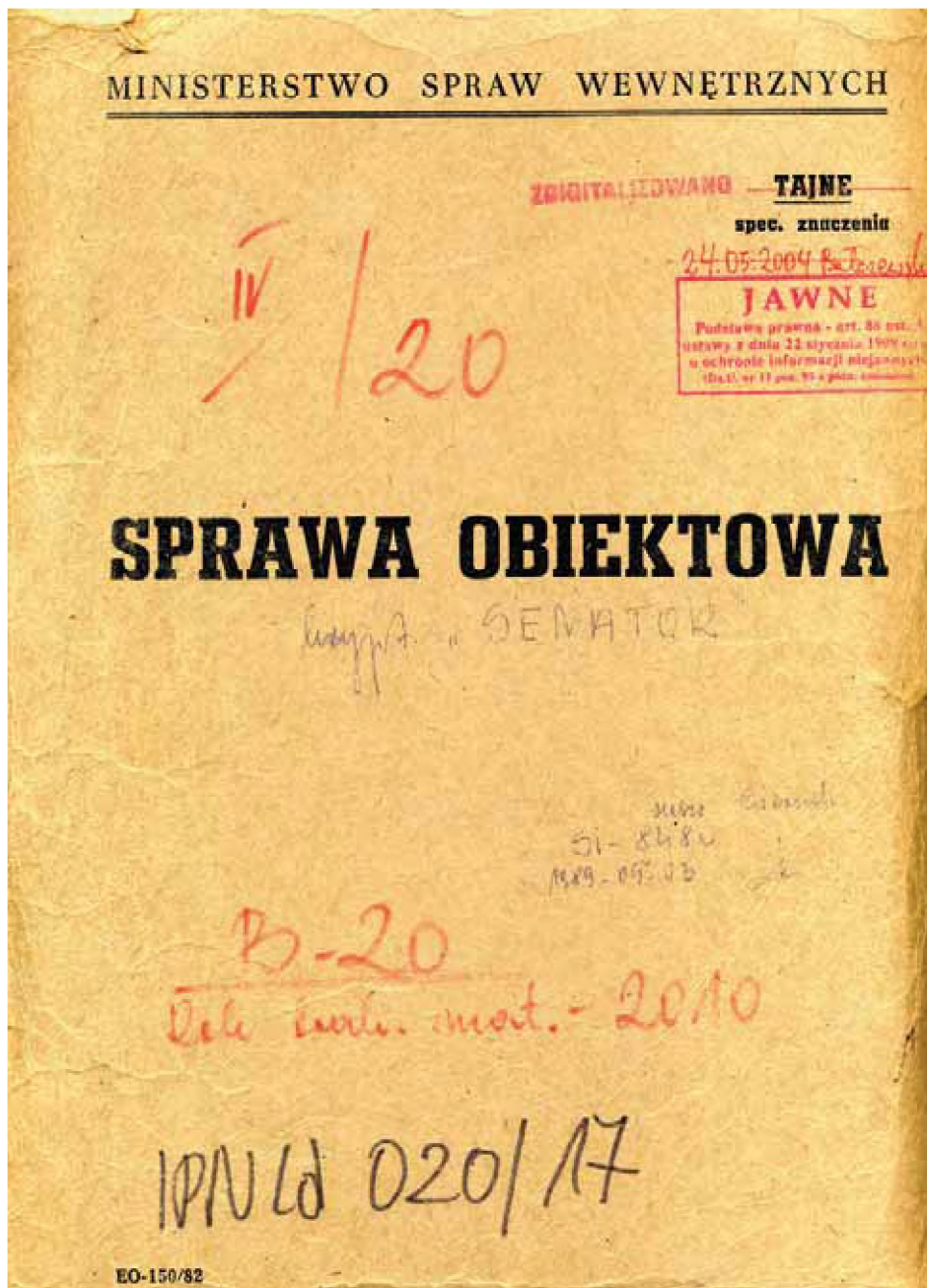
17 TR
 Sygn. akt. 122/1981 - domaszyn

MS. WSK. K. 001.1 - 1981-05-11

Akta w sprawie karnej Andrzeja Słowika i Jerzego Kropiwnickiego prowadzonej przed Sądem Wojewódzkim w Łodzi (AIPN Łd, 53/17, t. 2)



Andrzej Słowik podczas wiecu zorganizowanego 1 maja 1989 r. przez Prezydium
ZR NSZZ „Solidarność” Ziemi Łódzkiej
(AIPN Łd, 453/25, Dar Wacława Gliścińskiego)



Sprawa obiektowa kryptonim „Senator” prowadzona przez WUSW w Sieradzu w związku z kampanią wyborczą w 1989 r. (AIPN Łd, 020/17)



Fragment kolekcji Zenona Szendo – działacza opozycji antykomunistycznej w regionie łódzkim (AIPN Łd, 237/19)



Fragment kolekcji Zenona Szendo – działacza opozycji antykomunistycznej w regionie łódzkim (AIPN Łd, 237/19)